

ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

• F R A M K R I S T M E N N F R A M •

66. ÅRGANG

26. AUGUST 1954

A V I N N H O L D E T : NR.
PREST OG ORDENSFOLK PÅ FLUKT FRA VERDEN - ALCIDE 31
DE GASPERI DØD - UNGDOMSLEDERSKOLEN PÅ UTØYA
- STIKLESTAD 1954 - PRESTEVIGSEL I TRONDHEIM - 32
BLIKK PÅ TIDEN - RIKHOLDIG NYTT FRA UTLANDET
NESTE NUMMER KOMMER 9. SEPTEMBER 1954

VÅRE KIRKER Gudstjenester på søn- og helligdager

OSLO

St. Olavs kirke, Akersv. 1.
Sokneprestkontoret, tlf. 41 41 61.
(Prestegr. og Biskopen 42 52 87.)
Kl. 7: Stille messe.
Kl. 8.30: Fromesse m. preken.
Kl. 9.45: Low Mass. English Sermon.
Kl. 11: Høymesse m. preken.

St. Hallvards kirke, Urtegt. 29.
Soknepresten, tlf. 68 08 68.
Kl. 8: Fromesse.
Kl. 10.30: Høymesse m. preken.
Kl. 19: Aftenmesse.

St. Dominikus kirke, Neberggt. 15.
Dominikanerne, tlf. 44 23 24.
Kl. 8.15: Fromesse.
Kl. 9.30: Stille messe m. fransk preken.
Kl. 10.30: Høymesse m. preken.

Grefsen kapell, Gladsveg 23.
Prestegården, tlf. 38 02 87.
Kl. 9.30: Høymesse.

Vår Frue Villas kapell,
Illernchaussen 52, Smestad (Montebello).
Prestegården, tlf. 55 81 21.
Kl. 8.30: Høymesse.

Lunden kapell, Trondheimsv. 309.
Tlf. 37 78 68.
Kl. 8.15: Høymesse.

ARENDAL:

St. Fransiskus kirke, Tyholmen.
Soknepresten, tlf. 2209.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.45: Høymesse.

BERGEN:

St. Paul kirke, Christiesgt. 16.
Soknepresten, tlf. 15 410.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høymesse.

DRAMMEN:

St. Laurentius kirke, Cappelensgt. 1.
Soknepresten, tlf. 2019.
Kl. 8.30: Fromesse. Kl. 10.30: Høymesse.

FREDRIKSTAD:

St. Birgitta kirke.
Soknepresten, tlf. 1438.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 20: Aftenmesse.

HALDEN:

St. Peter kirke, Kr. V.s pl. 1.
Soknepresten, tlf. 1168.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høymesse.

HAMAR:

St. Torfinn kirke, Torggt. 113.
Soknepresten, tlf. 1751.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 11: Høymesse.

HAUGESUND:

St. Josef kirke, Haraldsgt. 21.
Soknepresten, tlf. 3195.
Kl. 8.30: Fromesse. Kl. 11: Høymesse.

HØNEFOSS:

St. Theresia kirke, Vesterntangen.
Soknepresten, tlf. 266.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høymesse.

KRISTIANSAND S.:

St. Ansgar kirke, Kirkegt. 3.
Soknepresten, tlf. 4221.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høymesse.

LILLESTRØM:

St. Magnus kapell, Halvdansgt.
Kl. 8.30: Fromesse. Kl. 11.15: Høymesse.

PORSGRUNN:

Vor Frue kirke, Sverresgt.
Soknepresten, tlf. 50793.
Kl. 7.45: Fromesse. Kl. 10.30: Høymesse.

STABEKK:

Jesu Hjerte kapell, Nyv. 17.
Soknepresten, tlf. 537735.
Kl. 9.05: Fromesse. Kl. 10.45: Høymesse.

STAVANGER:

St. Svithun kirke, Dronningsgt. 8.
Soknepresten, tlf. 25534.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høymesse.

SYLLING:

St. Hallvard kapell.
Presteboligen, tlf. 9028.
Kl. 9.30: Høymesse.

TØNSBERG:

St. Olavs kapell, Sandefjordgt. 1.
Soknepresten, tlf. 12238.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.45: Høymesse.

MARIAKONGREGASJONEN, OSLO

Onsdag 1. september: Møte i St. Josephs Kapell kl. 19.30. Deretter samvær i foreningslokalet. Minner fra Lourdes. Styret.

ST. GUDMUNDS LEGAT

til opphold ved katolske skoler for barn fra ubemidlede katolske hjem i Norge.
Søknader med anbefaling fra vedk. sokneprest bes sendt snarest til Prioeren for Dominikanerne, Neberggaten 15, Oslo.

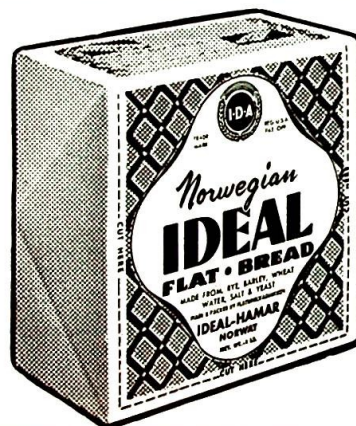
Har denne annonse noen verdi?

De avgjør det ved å benytte oss som Deres forsikringsforbindelse

Gulli & Rokk

Assurans

Stortingsgt. 22
Sentralbord 33 44 00
OSLO

FYRINGSOLJE
brukes av

Bispegården
St. Josephs Institutt
Vor Frue Hosp. Nerveavd.
St. Dominikus kirke.
St. Elisabethsøstrenes
Pleiehjem
Sta. Katarinahjemmet.
St. Pauls Kirke
Moderhuset
Florida Sykehus
Øyenklinikken
St. Josephs Hospital, Drammen
St. Torfinns Klinik, Hamar
St. Fransiskus Hosp., Hønefoss.

} Oslo

} Bergen

Eksp. anv.

Ved bestilling av olje: Oslo 68 34 66
Service: Oslo 56 35 92

Liturgisk kalender:

SØNDAG 29. AUGUST: 12. sønd. etter Pinse. Ep. II. Kor. 3, 4—9. Ev. Luk. 10, 23—37.
Mandag: Rosa, jomfru. *Tirsdag:* Raymond, bekj. *Onsdag:* Egidius, abbed. *Torsdag:* Stefan, konge, bekj. *Fredag:* Ferialdag. *Lørdag:* Marias lørdagsmesse.

SØNDAG 5. SEPTEMBER: 13. sønd. etter Pinse. Ep. Gal. 3, 16—22. Ev. Luk. 17, 11—19.
Mandag og tirsdag: Ferialdager. *Onsdag:* Marias fødsel. *Torsdag:* Gorgonius, mart. *Fredag:* Nikolai fra Tolentino, bekj. *Lørdag:* Samme messe som foregående onsdag.

SØNDAG 12. SEPTEMBER: 14. sønd. etter Pinse. Ep. Gal. 5, 16—24. Ev. Matt. 6, 24—33.

ST. OLAV

Redaksjon, ekspedisjon og forlag: Akersv. 5, Oslo. Telefon 42 37 43. Kl. 9—16. Mandag, lørdag: Kl. 9—13.

Abonnementspris: Kr. 15.00 pr. år; for utlandet + porto kr. 2.40. Girokonto nr. 15986.

Abonnement tegnes i ekspedisjonen og på ethvert postkontor.

Annonser må være innsendt innen onsdag aften uken før utgivelsesdatoen (angitt på 1. omslagside).

KATOLSK UNG MANN

ønsker umøbl. ell. delv. møbl. hybel i Oslo eller nærm. omegn.
Arbeider om dagen — skole om kvelden.

Eksp. anv.

Prest og ordensfolk på flukt fra verden*

Veien som ordensfolk går til sin Gud, er ikke de manges vei. Det er en henvei som bare de kan ta, som «det er gitt». For veien løper som en smal, steil sti ved siden av den slagne landevei. Det kan ikke være hver manns oppgave å skritte hen over de skapte mellomverdier — heller ikke er det Guds vilje.

Den normale vei til Gud, som den kristne i verden går, fører gjennom skapningens timelige verdier. Verden ble gitt mennesket til bruk. Den er innrettet med henblikk på mennesket for at den med sin indre rikdom skal opptas av mennesket og hjelpe det til å bygge opp dets eksistens, dets liv etter legeme og sjel. Verden er satt som menneskets foreløpige mål. Derfor bærer verden en verdi i seg selv som umiddelbart og utelukkende tjener mennesket, og først gjennom det også Gud. Mennesket kan derfor ta skapningen i besittelse og kalle den sin egen. Eiendom, ekteskap og fri selvbestemmelse er de tre grunnholdninger som mennesket således vanligvis «tilegner» seg verden ved.

Retten til dette er ikke blitt fratatt mennesket i dets falne tilstand. Kun bærer skapningen liksom selve mennesket nå på syndens følger. Ifølge vår tro var verden ikke slik etter Guds opprinnelige plan. Derfor er den også nå dømt av Gud til undergang og har bare en foreløpig verdi som hjelp til virkeliggjøring av Guds rike på jorden. Dette faktum er grunnen til at også den kristne ute i verden står overfor en indre frihet eller frigjorthet i sitt forhold til verden. Det pilegrimsaktige som så vakert kommer til uttrykk i «Deilig er jorden», består i at «vi bruker verden som om vi ikke brukte den». Denne holdning er for den kristne verden likeså nødvendig som for presten eller ordensmedlemmet, munken og nonnen.

Men her kommer noe annet inn når det gjelder den som har sluttet seg til en orden. Mens den legkristne virkeliggjør skapningens indre iboende verdier men henblikk på Guds frelserplan, så virkeliggjør ordensmedlemmet bare de «høyere» verdier idet han eller hun har gitt avkall på de verdier som er bundet til verden. Og likevel oppfyller den kristne i verden sin oppgave i bevissheten om at det han gjør eller strever etter, bare er

noe foreløpig, hjemfallen til død og undergang, at hans arbeid i verden ikke i siste instans tar sikte på å virkeliggjøre dens verdier, men å tjene fremningen av Gudsriket. Slik møtes og forenes da de to stender i sin egentligste holdning overfor det jordiske tilværet, til tross for at deres nærmeste oppgaver i vår midlertidige mellomtilstand er forskjellige.

I den paradisiske tilstand løp to helt parallelle linjer, og vi kan betegne dem natur — nåde og overnatur. De løp parallelt like fra skapningens opprinnelse til dens utfoldelse (som p.g.a. fallet ikke ble nådd), slik at enhver motsetning var utelukket. Den kjødelige fødsel skulle samtidig ha vært en gjenfødelse som Guds barn. Og i samme grad dette gudsliv i mennesket ville ha foldet seg ut, skulle også de naturlige evner og anlegg være modnet. Prestedømme og kongsmakt skulle vært forenet i samme person, og mellom kulturens og nådens liv skulle ingen disharmoni kunne spores. Med Adams synd skiltes de to ordninger ad for alltid. Selv ikke Kristus har gjenopprettet den opprinnelige harmoni. Også den forløste verden er stillet under korsets tegn. Naturens og nådens vilje løper ikke lenger parallelt. Gudslivet og det naturlige menneskeliv gis videre i slekten ad to atskilte veier. Menneskelighet og hellighet, kirke og stat, kristendom og kultur vokser ikke mer sammen til en selvfølgelig indre enhet. I vår egen jordetid blir tvertimot overnaturens fulle gjennomsyning av naturen en ugjennomførlig syntese — aldri mere enn et forsøk, et vågestykke, som dog atter og atter må våges.

Denne kjensgjerning er den dypere grunn til at det sakrale og det profane — det gudviende og det verdslige — område innen kristen verdensforming er betrodd to forskjellige stender. Begge yder de arbeide for Guds rike, verdensstanden såvel som ordensstanden: den første *på* og *med* verden, den andre *i* verden.

Da den opprinnelige harmoni er gått tapt, kan mennesket ikke mere spenne over begge oppgavene på en gang: Det blir en psykisk og moralsk umulighet for det enkelte menneske. «Ordenskristendommen» i preste- og ordensstanden blir altså, nødvendigvis, en flukt for denne verden. Denne flukten har sin klassiske betegnelse gjennom løftene om fattigdom, kyskhed og lydighet.

* Foredrag holdt av pater Jos. Wolfisberg, S.J., på Nordisk Lederskole på Utøya august 1954. Utarbeidet etter Dominikus Thalhammer, S.J.,: *Jenseitige Menschen*, Freiburg 1952.

Fattigdomsløftet

Verden var opprinnelig rik og fruktbar og bar uanede muligheter i sitt skjød da Gud overga den til mennesket. Mennesket skulle være verdens herre og eiermann og være et gjenspeil for Guds herredømme over all skapningen. Jorden med alle sine krefter ligger og venter på at menneskene skal ta den i besittelse.

Hva gjør så de som er kallet til ordenslivet? Jo, de gir frivillig avkall på denne mulighet gjennom et fattigdomsløfte. De vil aldri kunne ha en ting på en slik måte at de i juridisk forstand kan kalle den sin egen. De omgås — eller burde iallfall gjøre det — denne verdens ting så å si utenfra, ikke umiddelbart, men via Gud. Den føling de unngåelig får med dette ytre, er da noe som skjer på ordenens vegne, dvs. på Kirkens, på Guds vegne. Selv om et ordensmedlem og en legkristen her i og for seg gjør det samme, så skjer det ut fra en forskjellig indre holdning. De verdslige ting blir for ordenspersonen verktøy til bruk som er bestemt ved ordenens formål. Likevel forakter han ikke disse goder og deres naturlige verdier. Men det er forskjell på å si ja til en verdi i seg selv og å si ja til en verdi som gjenstand for ens personlige kall og oppgave. Det første ja kan ordenspersonen si, det annet enten overhodet ikke eller bare som redskap med et høyere formål for øye.

Kirken som helhet, legfolket innbefattet, har ikke bare et rent sakralt embete i presten som vigslar, ofrer, velsigner, men også en oppgave i å hellige verden og dens ting. Kirken må bære hele verden og alle menneskelige livsområder frem for Gud. Ordenspersonen for sin del har derimot ikke fått seg overdratt denne oppgave i verden, men bare det rent sakrale embete i Kirken.

Vi må ta denne verdens ting som de er, etter deres innerste vesen. Nå mens vi ennå lever i denne verdens tid, er de ikke lenger noen ren verdi, ikke noen uforfalskede kostbarheter, men bærer tungt på den dom som fulgte syndefallet. Ifølge St. Paul i Romerbrevet venter hele naturen i lengsel på den time da den sammen med de forløste Guds barn skal utfries av sin trældom til forderv. Den sukker og ligger formelig i fødselsveer fordi den ikke alt nå kan virkeliggjøre den form for eksistens som den etter Guds plan skulle og en gang atter skal kunne i den nye himmel og på den nye jord. Liksom det enkelte menneske må gjennom den fysiske død, slik må alle ting en gang gjennom den kosmiske død ved verdens undergang, før de igjen får lov å stå opp som ny himmel og ny jord (2. Petr. 3, 13). De danner et skjebne- og formålsfelleskap med mennesket: Sammen har de mistet Guds velbehag, sammen må de også bære botens drakt hele denne verdens tid igjennom.

I fattigdomsløftet tar altså ordenspersonen godene slik som disse selv innerst inne er og vil tas. Dette innebærer at de i sin nåværende skikkelse ikke vil «kjeles» for, men snarere higer etter befrielse og forløsning, devaluering fra sin nåværende eksistensform. Når derfor ordenspersonen på sin side tar farvel med godene, vil dette da ikke si at han tar godene som det de er og selv vil gjelde for å være? Selve tingene innbyr altså faktisk den

kristne til å forlate dem! — Ikke av hovmodig forakt eller frykt for fare og risiko har ordenspersonen gått bort fra alt. Han visste så altfor vel hvor megen åpenlys og lønninglig skjønnhet de rummer. Avskjeden var nok et smertelig savn. Men han selv, skilt fra tingene, tenker ikke hatefullt på dem. Han erkjenner tvertimot at denne verdens ting har en virkelig, om enn bare foreløpig og forbigående verdi til den tid da gudsriket skal virkeliggjøres på jorden. Det ville derfor være en temmelig uopplyst og tåpelig ordensperson som ikke var i stand til å verdsette den legkristnes oppgave i denne verden, siden jo selve ordenspersonens eksistens ville være utenkelig uten de kristnes alvorlige og iherdige arbeid med de verdslige goder.

Det er altså saklig begrunnet å ta den verdenskristnes eller legkristnes oppgave i verden alvorlig: Gud vil dette deres arbeid. Men det er ikke mindre begrunnet i selve sakens natur å ta de samme goder som noe som trøller til forderv: derved kan vi også forstå ordenspersonens avskjed med tingene i denne verden, en flukt som for øvrig ikke er definitiv siden de her og nå ikke er gitt oss i deres sanne og endegyldige skikkelse. Ordenspersonen som forlater alt, venter på at disse samme goder i herlighetens rike skal «våkne opp» til sin egentlige funksjon som bærer av Guds herlighet.

Flukt fra kjødet gjennom kyskhetsløftet

Ordenspersonen — liksom presten i den latinske ritus — lover Gud fullkommen og livsvarig kyskhetsløst. Derved distanserer han seg fra sitt eget kjød og blod. Og gjennom dette løftet endres hans tidligere forhold til menneskene.

I første linje betyr kyskhetsløst avkall på ekteskap. Slik frasier ordenspersonen seg definitivt den supplering av sitt vesen som han skulle og kunne oppnå gjennom det annet kjønn. Og dette ikke alene på det legemlige, fysiske området — som slett ikke er det mest følelige — men også sjelelig og åndelig. I ekteskapet blir normalt et annet vesen så intimt opptatt i et menneskes livsutfoldelse at de to liv etter hvert blir til ett. Liksom sjel og legeme smelter sammen til en levende enhet, slik skal av mann og kvinne i ekteskapet oppstå en ny sosiologisk enhet (Ef. 5, 28ff.). Gjennom kyskhetsløst umuliggjør ordensperson og prest seg selv for slik å eie for alltid et annet menneske både legemlig og sjelelig. Dette annet løfte til Gud er liksom et snitt som skiller ham ikke bare fra godene utenfor, men går tvert gjennom hans levende vesen. Gud selv har gitt den første mann kvinnen for å fri ham fra ensomheten. Gud så at det ikke var godt at mennesket sto alene. Noen har ganske riktig og smukt sagt at kvinnen er den av Gud legemliggjorte medlidenhet i verden.

Ved løftet om kyskhetsløst frasier ordenspersonen seg for livstid dette første, mest grunnleggende og det dypeste fellesskap som gis mellom mennesker — den velgjørende, skjermende trygghet hos en annen og i familiens skjød. På dette intime, menneskelige område er han ene og alene henvist til seg selv. Og det er han selv som nå støter seg ut i denne ensomhet, ugjenkallelig. Hans frivillige avkall skal oppstemme all den energi som kjærlighet til kjød av hans kjød kunne frigjøre, og tvinge den

oppad. Det jomfruelige ordenssamfunn mangler de utjevne sjelelige ubestembare forhold og ingredienser som bare det motsatte kjønn evner å tilføre samlivet. Det gis en ensomhet midt i et ordenssamfunn som er en nødvendig og uunngåelig følge av avkallet på ekteskap. Denne ensomhet er ikke annet enn den opplevde umiddelbarhet som kyskhetsløftet bringer mennesket i overfor Gud. Kyskheten skal forene prest- og ordensperson umiddelbart med Gud, altså overhodet ikke med noe menneske.

Men med dette er ikke hele kyskhetsløftets innelydning fortalt. Ved ekteskapet tar jo mennesket ikke bare i besittelse et medmenneske, men på en måte også sitt folk og hele menneskeslekten. Det liv som vekkes i ekteskapet, stiller mennesket midt inn i slektenes sammenheng. Slik er den gifte mann og kvinne med på å utforme Guds idé med sitt folk og hele menneskeheten. Deres tilvære og arveanlegg som blir videreført til barna, virker ennå utover døden som en god eller dårlig arv hos etterkommerne. Således er de med å bestemme og prege sit folk og bygge dets fremtid. Kyskhetsløftet derimot har stillet ham eller henne utenfor denne menneskelige livsstrøm som ruller gjennom årtusener. For sin egen person har han eller hun avsluttet slektenes rekkefølge. De står alt hinsides, i den kommende verden, der hvor ikke bortgiftes eller tas til ekte (Matt. 22, 30) Deres løfte skiller dem fra de andre som er med å bære videre og utforme Guds tanke med deres folk, å virke med i sitt eget folks historie. Frivillig ensom blir den sølibathundne hele sitt liv igjennom, uten den kjærlighet som bare kan møtes hos det annet kjønn og som legemlig og sjelelig er skapt til å supplere ham eller henne.

Men også den jomfruelige lever jo blant mennesker — han taler og svarer, han gir og tar imot som alle andre. Ja, han står dem ennå nærmere i lidelsens såvel som i festens stunder, — og dog i sin innerste sjel og i sin holdning fjernere. For hans samkvem med menneskene avvikes på et plan, som ligger hevet over det rent naturlige. Den kjærlighet han kan og skal føre til sine medmennesker, er langt mindre hans egen enn den er Guds og Kristi kjærlighet, som bare gjør bruk av hans som symbol for en høyere grad av kjærlighet.

Flukt fra jeget gjennom lydighetsløftet

Fremdeles har mennesket en tilflukt i behold — tilflukten til seg selv. I frirådighet med sin vilje eier han sitt eget jeg uavhengig av noen annen enn Gud. I grunnen står det ham fritt hvorledes han vil stille seg overfor sine omgivelser overfor ting og personer. Det er derfor først gjennom lydighetsløftet at et menneske kan frasi seg dette siste som binder det til verden: frasi seg den frie rådighet over sitt eget jeg. Men ved å forlate dette siste stykke verden, kommer ordenspersonen i et prinsipielt nytt forhold til seg selv. Fra nå av er han frigjort for helt å kunne være et redskap for Guds og Kristi vilje med seg gjennom den foresattes hånd. Han er trådt inn i tjeneste for en høyere vilje. Den siste mellomverdi, som ligger mellom Gud og skapningen, er dermed utelukket. Og her, i idéen om den umiddelbare vei til Gud, ligger

det som utgjør den dypeste forskjell mellom den kristne i verden og den kristne i ordenen, gjennomtenkt til den siste logiske og psykologiske konsekvens. Å være den skapende og åpenbarende Gud absolutt hengitt i lydighet, må vel være skapningens pliktmessige grunnholdning. Denne holdning blir i ordenslydigheten så å si lovfestet som bindende livsform, som ordenspersonen fritt og etter moden overveielse påtar seg. Han vil leve i full avhengighet!

Her må en mulig misforståelse utelukkes: Vel utleverer ordenspersonen seg til en annens vilje. Men hvor meget enn denne annen etter sitt kall står i Guds tjeneste og representerer Guds vilje, så kan den enkelte likevel ikke fritas for det personlige ansvar for en truffen avgjørelse. Med hele sitt liv som innsats står ordensmannen til enhver tid direkte ansvarlig overfor Gud direkte, ikke bare på den dag da han avlegger sitt løfte, men alle dager og i alle handlinger av sitt ordensliv. Dette ansvar kan han ikke ved noen slags lydighetsakt skyte fra seg «oppover» siden jo hver enkelt handling, utført i lydighet, nettopp beror på den første og selvalgte beslutningen: i lydighet å ville la Gud råde over seg.

Av dette følger at avhengigheten av den foresattes vilje ikke er forenlig med passivitet og likegladhet. Lydigheten skal og kan ikke erstatte manglende omdømme, egen evne til å treffe avgjørelser eller lyst til å ta initiativet. Den ordensperson som tilhører et mer aktivt inspirert ordenssamfunn, har ved sitt tredje løfte ikke gitt avkall på å bringe sine åndelige og moralske ressurser opp til toppytelsen av sine evner, tvert om har han snarere forpliktet seg til en slik ytelse overfor sin orden, sine foresatte, for Kirken og for Gud. Men i samme grad som evnen til personlig initiativ må utbygges, må ordenspersonens vilje også til underordning i helheten vokse. Å få sine personlige uttenkte eller utarbeidede planer tilbake fra sine foresatte med deres godkjennelse, må være en tilfredsstillende han rettmessig må streve etter. Dermed er også den spenning overvunnet som ved første blick kan synes å råde mellom kristen frihet og tanken om bare å være et redskap, tanken om ekspropriering av ens eget jeg.

*

Som en pilegrim, eiendomsløs og alltid underveis, vandrer ordensmannen og ordenskvinnen gjennom dette livs timelighet. Rent utvortes sett lever især de apostolisk arbeidende ordener ennå midt i verdens travelhet; men i ånden lever de allerede i den kommende verden. Ved sitt totale avkall på verden er de ilet forut. Den indre frigjøring fra den tilværeform som arvesynden har forskyldt, er hos dem allerede fullbyrdet. De venter nå bare på den ytre frigjøring. Deres hjemsted er i himmelen. Derfor er viljen til å gi avkall og den fluktholdning som her er beskrevet, helt vesentlige momenter for en ordensperson. Den skapte skjønnet, også som den trer frem mellom to mennesker, kan for mennesket, belastet som det er med arvesyndens følger, bli til den store fristelse og til det store fall. Vi ser at det falne menneskes indre spennvidde er for lite til å kunne favne både den himmelske og den jordiske skjønnet. Helt imot sin

Alcide de Gasperi er død

Det kan kanskje høres overdrevet ut når telegrambyråene betegner budskapet om Alcide de Gasperis død som et sjokk for den nasjon han tilhørte og som et tap for det sykdomsmerkede Europa — ja, skapte en egen stillhet midt i den feberbølge som just ved hans dødsstund skyllet over dem som i Bruxelles var samlet for å redde vesterlandenes fremtidige enhet. Ingen europeer, ved siden av Robert Schuman, hadde vel gitt Europa-tanken sterkere bidrag enn Alcide de Gasperi, det store navn innen italiensk politikk etter fascismens fall, en statsmann av historiske dimensjoner, en kulturpersonlighet som kombinerte den rake linje med diplomatens courtoisie, meditativ samtidig som dynamisk — en vidsynt sentralfigur, rede til å tjene en politikk som kunne avspeile den universelle tanke og ikke lukke seg i småskåren chauvinisme. Hele hans vesen avledet det bestående hat- og hevnkompleks, som så lett dominerer i det politiske samkvem. Derfor kunne også en Mendès-France se opp fra sine krøllete papirer under forgangne ukes storpolitiske drøftinger i Bruxelles og erklære at «budskapet om signor de Gasperis død hadde skapt bestyrtelse i Bruxelles-konferansens midte. «Jeg er dypt berørt av,» sa den modige franske statsminister, «å vite at en av de menn som dypest har markert den italienske politikk, er død. De Gasperis popularitet nådde langt utover de nasjonale grenser. Den skyldtes det vidsyn han alltid la for dagen innenfor det forum som skal ta stilling til den internasjonale politikk.»

Alcide de Gasperis vei frem til den rolle han kom til å spille for sitt land og for Europa etter den annen verdenskrig tør være kjent. Hans tidlige reaksjon mot Mussolini og hans vei førte til landsforvisning. Pave Pius XI, som var av samme uredde legning som de Gasperi, sørget for at eksilet ble et vatikansk sådant. Fra Mussolinis maktovertagelse inntil hans fall 21 år etter bekledd de Gasperi ved pavens innforståelse et ordinært embete i Vatikanets bibliotek. Men egentlig satt han og forberedte teoretisk og praktisk demokratiets oppbygning på de politiske ruiner han ventet å finne etter fascismens fall.

Da dette kom i 1943, så man snart de Gasperis navn malt på murer og vegger i den italienske hovedstad: «de Gasperi al governo» — de Gasperi til regjeringen! Han var hedersmannen som både hans eget folk og de allierte

kunne stole på. Etter å hatt sete i Bonomis samlingsregjering som utenriksminister, overtok han regjeringsmakten i 1944 og satt med den til i fjor. Hans gamle parti, det katolske folkeparti, senere det borgerlige folkeparti, som han selv hade grunnet før eksil-tiden, hadde han reorganisert under den siste del av krigen. Nu sto det frem som det mektige kristne demokrati, og takket være de Gasperis politiske styrke, innad som utad, førte det Italia ut av kapitulasjonstidens politiske og økonomiske kaos frem til konsolidering på bred front, slik at Italia, trass i truselen fra kommunistene, synes å ha funnet sin vei og trygget sin plass ved siden av Vestens øvrige demokratier. For dette har det Alcide de Gasperi å takke. Hans historiske innsats hadde bragt ham frem som den uomtvistelige kandidat til presidentverdigheten neste år. Dette tatt i betraktning gjør nasjonens tap enda mer følbart, og hans død bragte landesorg over Italia.

*

Med Alcide de Gasperis død har Italia mistet en av de sterke personligheter som skapte historie ved å reise sitt land etter nederlaget i den annen verdenskrig, skriver Aftenposten i sin kommentar i aftennummeret for 19. august, dødsdagen:

«Efter annen verdenskrig kom de Gasperis virkelig store innsats. Det skjedde i en farlig tid. Riktignok var hans farligste fiende, Mussolini, tilintetgjort. Men en ny og langt farligere fiende reiste hodet. Det var den sterke italienske kommunismen, under ledelse av Italias annen sterke mann efter krigen, Palmiro Togliati....

Til tross for at Italia i dag i meget har de samme problemer som i de første etterkrigsår, den farlige og tallsterke kommunismen, uroen omkring jorden i Syd- og Midt-Italia, den vanskelige økonomiske situasjon og Trieste fremdeles uløst, kan man uten betenking gi de Gasperi æren for å ha gitt Italias politiske liv kontinuitet og nødvendig ro efter krigen, og for å ha gitt Italia en plass i det fri Vesten. Hans parti representerer den store borgerlige front, forankret i den katolske kirke. Men det er mange kronprinsener og mange retninger i partiet i dag, og den omstendighet at kommunismen fremdeles er foruroligende sterk og at nyfascismen også er iferd med å bli en maktfaktor, representerer utvilsomt en latent fare. Hvem skal løfte arven efter de Gasperi?»

opprinnelige bestemmelse blir Guds skapninger på denne måten til en tung byrde på veien til Gud. Var skapningene uskjønne og frastøtende, ville mennesket ha lettere for å fri seg fra dem. Men de er vakre og bærer Guds smil fra den dag Gud kalte dem inn i tilværet og så at de var gode. Dette er den største disharmoni som ursynden har brakt over denne verden: at mennesket nå må innta en forsvarsstilling overfor skjønnhet i Guds verk og at skapningen må tilhulle sin egen herlighet for ikke å vekke demonen i seg og medmennesket. Når den ordenskristne legger en usynlig mur mellom seg og de forførende makter i denne verden, er da ikke denne mur svaret på den uttalte bønn som ligger på den fornuftebegavede skapnings lepper? Lider ikke selve mennesket mest ved å være seg selv og sin bror eller søster til fristelse nettopp ved den godhet, ved de verdier som stammer

fra Gud? Fornemmer vi ikke i den åndelige og legemlige bluferdighet, som Gud har gitt mennesket etter syndefallet til vern, nettopp naturens vedvarende skrekk for å kunne bli medmennesket til forargelse ved sin skjønnhet?

Ganske visst gis et annet svar på disse kjensgjerninger: det svar som den legkristne er kalt til å gi. For Guds rikes skyld må han våge forbindelsen selv med disse «makter». Men nettopp fordi foreningen mellom natur og nåde, som han er kalt til å gjennomføre, legger slikt beslag på hans sjelelige energi, trenger vi i denne timelighet ennå til andre mennesker som holder ånd og hånd fri fra verden for alene å gå Guds «overtimelige» erinder. Dette er deres sending som Gud har kalt bort fra denne verden. Og de følger dette kall ved å gi avkall på den.

Jos. Wolfisberg, S.J.

DEN NORDISKE UNGDOMSLEDERSKOLEN 1954

Når vårt blad gir Den nordiske ungdomslederskolen så vidt bred omtale hvert år den holdes — og det har med årets skole på Utøya i Tyrifjorden vært den syvende på rad — så kan det ved første tanke synes noe anmasende. Men vi skulle tro at enhver ved ettertanke ser betydningen av denne institusjon og er glad for å kunne regne med den som noe fast i vårt katolske byggearbeide i Norden. For fast er institusjonen blitt, og dens virke er ikke begrenset til bare den ene korte skoleuken. Den fortsetter, driver på året rundt gjennom skriftlige og personlige kontakter lærere og elever imellom. Hva dette i lengden vil bety for hver enkelt deltaker og det miljø han eller hun møtes med, og ved sitt nærvær og sitt liv skal være med å forme, det skulle ikke behøve å være gjenstand for tvil. Skolen selv illustrerer best både dens berettigelse og dens livskraft. Den får for hver gang føle ansvars tyngde vokse. Grunnstammen av ledere og lærere har vært med fra første forsøk ved Dalum Kloster 1948. De har til sammen mødt en anseelig skare katolske ungdommer i denne tiden, kommet fra både sentra og utposter i Nordens vide diaspora-egne — alle med sine forskjellige problemer. Erfaringsmaterialet har vokst år for år, og det som får ansvaret til å beve i ledelsens bevissthet, er det *brennende behov for kontakt med ungdom av samme tro og for fordypelse i denne sin tro*, nærmest på retrett-basis, som manifesterer seg hos de unge som kommer. Det er som sitter de der, lyttende eller i samtale, og formelig klamrer seg til de tilmålte dager skolen gir dem. De fleste tar størstedelen av sin ferie for å kunne være med. Men tro ikke at noen av dem føler det som noe offer. Mange vender tilbake neste eller et senere år, selv om 4—5 dager går med til bare reisen. Ingen, vi vet ingen, som etter sitt opphold ved skolen ikke har følt seg rikere ved det den ga dem. Ett er å komme til kirken, be og lytte der, samles iblant med en håndfull trosfeller. Et annet er å kunne bli: opplevelsen av det å få bli i hellighetens nærhet — ikke bare være der; å få bli innenfor en atmosfære av from harmoni — ikke bare møte den; å få del i hverandres hellighet — for der er megen hellighet å finne. Det er dette som er retrettens givende egenskaper, og Lederskolen er preget, sterkt preget av dem. Og som enhver retrett virker denne siden av oppholdet til at ingen heller går fri for det krav til selvarbeide som på denne måten vekkes i sjel og sinn.

Hånd i hånd med den intense innforlivelse i tros livet, med den veltillagte konfrontasjon med Gud og hans vilje og krav (alltid belyst ut fra hans totale kjærlighet til sin skapning), går en innføring i ekteskapets teologi, belysning av preste- og ordenskallet, undervisning i praktisk ungdomsarbeid og øvelser i liturgi (denne gang gregoriansk sang). Det er kapitler som alle kan dra nytte av i livet både med og i og for Kirken.

Hva blir så tilbake av tid og krefter til å utbygge kameratskapet mellom de unge og lederne? Jo, kameratskapet, dette uvurderlige moment i Lederskolens opplegg, får nettopp gjennom alt det nevnte sitt beste ferment. Og aldri har man vel som denne gang sett et så sluttet og friskt kameratskap like fra første stund — dvs. fra første leirbål da skolesjefen samlet alle omkring skolens sentrale tanker og formål. Nå innbød også været og de foretrekkelige forhold for øvrig til å stemme gleden til topps for hver dag som rant. Men vi er forvisset om at de vennskapsbånd som alltid sluttet på disse sommer-skoler, vil styrke det arbeide vi er kalt til å gjøre sam-

men, det være seg i land for land eller på internordisk plan.

Arrangementsmessig er skolen et løft som selvsagt hver gang krever grundig tilrettelegning fra ledelsens side. Denne utgår fra de deltagende lands ungdomsforbund ved disses formenn, som sammen danner *Nordens unge katolikkers sekretariat* med en sekretær i spissen. Sekretariatet har siden opprettelsen i 1949 hele tiden hatt sete i Norge, i de to siste år med Berit Kristensen som sekretær. Etter sin fortjenstfulle innsats fikk hun ved siste sammentrede på Utøya avløsning av Per Waagø, Oslo. *Skolesjefen* utpekes hvert år av sekretariatet, og det er regel at denne — i motsetning til den *praktiske leder* — skal hentes fra et land utenfor arrangørlandet. Årets dyktige skolesjef var Gerhard Bungerfeldt, Stockholm, og praktisk leder Kjell Ruyter, Oslo. Skolens gang administreres fra et eget kontor ledet av den fungerende sekretær, altså i år av Berit Kristensen. Over det hele «svever» den geistlige rådgiver, som alle årene har vært pater J. Wolfisberg, S.J. København.

Etter i tidligere år å ha spredt undervisningen over erfaringsmessig for mange fagområder, konsentrerte den seg denne gang om tre hovedfag: *troslivet*, ved Elsebet Kieler og Jørgen Nybo Rasmussen, begge Danmark; *katolsk ungdomsarbeid*, ved Torfinn Juell og Øivinn Olavsen, begge Norge; *det kristne ekteskap*, ved dr. Flemming Kieler, Danmark og Gerhard Bungerfeldt, Sverige. — Nytt av året var inndelingen i 2 klasser, hvor tidligere lederskoleelever dannet fortsettelsesklassen. Denne ordning viste seg særdeles effektiv. Hver klasse var igjen oppdelt i grupper, fire i 2 kl., tre i 1 kl., alle med fem timer daglig, hvorav to som fellesforelesning og apologetisk spørretime. Det sier seg selv at det ble et hårdt kjørbåde for lærerne og elevene — men tiden er så kostbar på Lederskolen! Dertil kom en rekke innlagte fellesforedrag ved prester som gjestet skolen: dominikanerpater Thorn om «De franske arbeiderprester» og fransiskanerpater D. Boers om «Hva det kreves av en katolsk ungdomsleder?». Ikke skal glemmes pater Wolfisbergs betraktninger ved kommunitetsmessen, innledningene til den stille time hver formiddag, hans foredrag om preste- og ordenskallet (gjengitt noe forkortet foran i bladet), og ledelsen av de apologetiske spørretimer. Dominikanerpater Patfoort kom også inn i bildet med to instruksjoner i gregoriansk sang.

Samlingen ved leirbålet om aftenen er og blir lederskoleagens store familiestund. Her er Øivinn Olafsen mesteren til å få gitt programmene den rette lodighet. Her finner de mange intervjuer med deltagerne sted, ledet av skole- eller leirbålsjefen. I år hadde man innlagt en «åpen leirbålsaften» med besøk av tilreisende gjester.

I ukens løp hadde skolen for øvrig besøk av en lang rekke prester (bl. a. patrene Schmidt, S.J. og Köster, O.P. fra Sverige), noe som særlig gledet både ledelsen og elevene. Mest glede var det selvsagt å ha skolens beskytter, Hans Høyerv. biskop Mangers i sin midte, og hans varme tale til ungdommen ved prelatmessen den ene morgen var til stor inspirasjon for alle.

Til slutt kan nevnes at den i ett og alt vellykkede Ungdomslederskolen 1954 på Utøya, den første holdt i Norge, talte tilsammen ca. 70 deltagere fordelt på ledere, lærere, elever og gjester. Det største *elevantallet* kom som rimelig var fra arrangørlandet, tilsammen 25 ungdommer, hvorav 2 fra Tromsø, 6 Bergen, 2 Stavanger, 1 Arendal, 1 Tønsberg, 1 Hønefoss, 2 Hamar, 10 Oslo.

Se for øvrig «Ungdomslederskolen i ord og bilder» på de følgende sider.

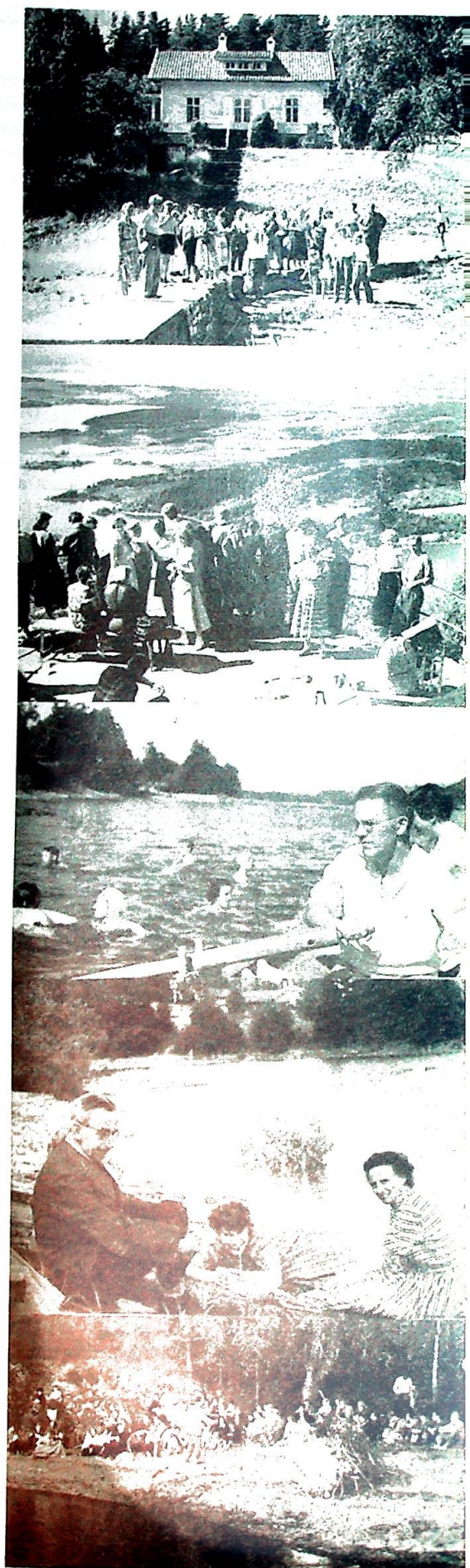
ihk.

Ungdomslederskolen i ord og bilder

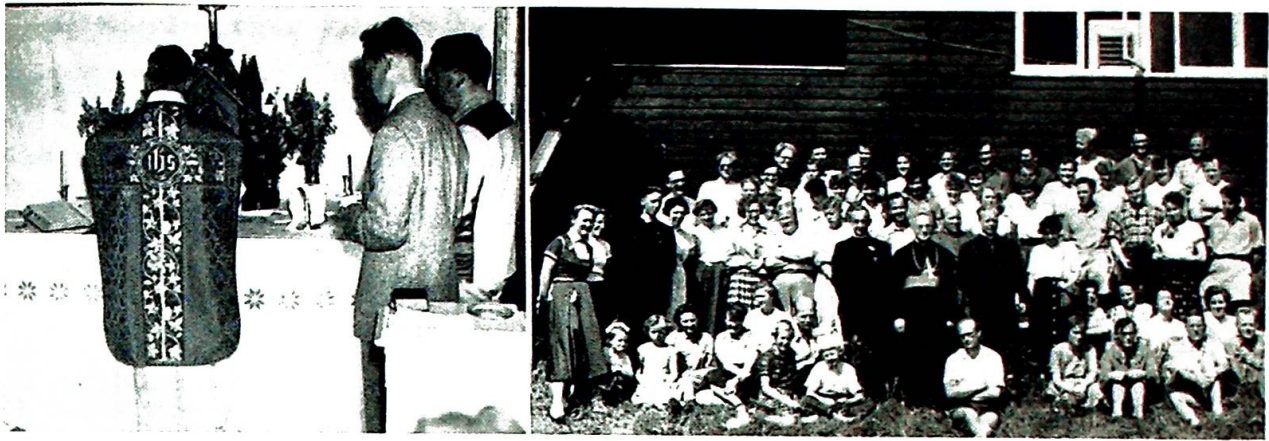
Det ble tatt alt som kunne tas av bilder på årets lederskole, inne og ute, til lands og til vanns — ja også i luften: under sveveeilasen opp Krokkleiva. St. Olav har tidligere bragt et luftbilde av selve Utøya, for ikke å si paradisyøya, slik som Lederskolen opplevde den i sommerens eneste soluke på de kanter. Øya er det ideelle sted for kurser, behagelig isolert, en drøy svømmetur fra land, passelig stor til både å holde deltagerne sammen og til å gi den ønskede avstengthet: kryssende stier mellom barskog og løvskog, åpne og grønne sletter og koselige bukker rundt strandlinjen. Bygningene er tipp-topp, særlig selve «kursbygningen» med undervisnings-, spise- og sovesaler, brede overbygde verandaer, moderne kjøkken — alt «knyttet sammen» gjennom et høytaleranlegg, fra revejlen kl. 6.30 til rosignalet kl. 22.15. Det stedlige personale, bestyrelsen og kjøkkenfolket, gled inn i enhetsbildet som gode kjente, vennlige og hjelpsomme og fremfor alt dyktige. Jo, Utøya er stedet der en stiller det godt, og Arbeidernes Ungdomsfylking har all ære av sin institusjon!

I kolonnen t. v. ser vi hvordan gruppene dannes til undervisning og samtale. Øverst har vi Elsebet Kieler som fordyper de unge i troslivet, og nedenfor holder Øivinn Olafsen oppmerksomheten fangen med sine mange positive erfaringer fra katolsk ungdomsarbeid. - Videre: dr. Fleming Kieler, også skolens lege, legger frem ekteskapets storhet og hellighet. - De to neste bilder viser grupper «overlatt til seg selv» med forelagte diskusjonsemner, mens lærere og prester stakk bortom og teftet gangen. - Mens de øvrige plasker i fjordvannet, sitter ledere, lærere og gruppeledere og innstiller den videre kurs for dagen og uken. - Nederst har dr. Kieler en ny gruppe for seg: Personlig kontakt med hver enkelt deltager er lærernes løsen.

I kolonnen t. h. ser vi øverst bestyrerboligen og en pulje som står klar ved brygga for utflukten til Krokkleiva. - Nedenfor på Kongens Utsikt med det herlige panorama over Tyrifjordlandet. - Så finner vi «badesjefen» Hans Taxt, som våket over det våte element. - Skolens geistlige leder, pater J. Wolfisberg, forevige sammen med Berit Kristensen, nett-opp avgått sekretær for Nordens Unge Katolikker, og Elsebet Kieler. - Og så ender dagen med leirbål ved stranden, og vi ser her leirbål-sjefen Øivinn Olafsen nøre opp med sitt «Bedre og bedre dag for dag».

Et sluttord fra skolesjefen:

Nordens unge katollikkers lederskole er noe langt utover det navnet sier. Den vil noe mer enn det å utdanne ledere i praktisk ungdomsarbeide. Selve begrepet *leder* vil den gi en videre betydning. Derfor har skolen også besøk av elever som ikke tidligere har tatt aktivt del i organisert ungdomsvirke i våre menigheter, men er kommet dit for å søke fordypelse i sitt åndelige liv. Skolen har på sin måte blitt like meget *retrett* som *skole*, selv om mesteparten av det ganske krevende dagsprogrammet opp-tas av undervisning. Denne er lagt opp og samordnet som en vesentlig del av dette «tillbakatrådande från världen». Undervisningen vil steg for steg lede elevene til en dypere forståelse av «troens holdning», både i det indre liv og i det ytre kall. Den tiden som på skolen vies problemene i det direkte ungdomsarbeide, opptas ikke av «forenings-teknikk» i vanlig mening. I stedet er det *grunnholdningen overfor oppgavene* som blir belyst: Hvordan jeg i kjærlighet skal vekke mine unge kamerater ved å bygge opp omkring dem et katolsk miljø som kan bli et bånd mellom dem og Kirkens liv.

Lederskolens bærende ånd er bønnen. Høyferdighet eller trivialitet smelter snart innfor denne ånden. Liksom tidligere har man opplevd hvordan personlige motsetninger ble utjevnet, prinsipielle innbyrdes misforståelser ble klart opp i, alt i en ny opplevelse av troens totalitet.

Årets oppdeling i to klasser har medvirket til større ro og konsentrasjon ved skolen. Det synes f. eks. klart at når tidligere elever vendte tilbake, så har det berodd på ønsket om å komme videre i det religiøse livet — en erfaring som skolens ledelse har notert med stor takknemlighet. Sammenlignet med tidligere skoler, kan denne siste på Utøya sannelig rettferdiggjøre navnet «stille uke»: Vi trengte ingen ytre pomp for å skaffe samhörighet. Samhörigheten vokste naturlig frem ved deltagerens personlige forening med Kristus i Alterets sakrament.

År etter år har ungdom fra hele Norden siden Dalum-«premier» 1948 gått fra denne skolen «brennende i ån-

T. v.: Kapellet med Det Allerbelligste har alltid vært Lederskolens midtpunkt, der skolens ånd utgår fra. På Utøya måtte et interimskapell innrettes, og ved biskoppelig tillatelse kunne evighetslampen også denne gang tennes. Her: fra messen. - T. b.: Samlet foran hovedbygningen. Biskop Mangers, skolens beskytter, er dagens bryte gjest og har holdt fellesmessen med tale til de unge. Han var ledsaget av pastor Harald Taxt, som talte ved leirbålet om aftenen. Helt t. v. pastor Gunnar Martin Nielsen, Danmark, som daglig ledet og innøvet sangen av Kompletorium. Foran, sittende, skolesjefen, Gerbard Bungerfeldt.

den», med et uutslettelig minne om sitt møte med Evangelietts sterke krav. Når de har forlatt skolen, har noe vesentlig blitt endret i deres holdning til livet. På lang sikt kan det ikke unngås at noe slikt får sin virkning i våre menigheter. Ingen kan for alvor nærme seg Gud uten at andre berøres av denne dragning. Intet vesentlig godt kan utrettes i vårt katolske Norden om det ikke drives frem ved et stadig fastere Gudsforhold hos den enkelte katolikk. Her har NUK's lederskole sin virkelige oppgave! Den er nettopp i denne mening — må det være meg tillatt å påstå det — en av de merkeligste foreteelser i Den katolske kirkes liv i Norden i dag.

Til sist: En særskilt takk til Norsk Katolsk Ungdomsforbund, som i år på et så ualminnelig vis sørget for den materielle velferd, og til biskopen i Oslo stift, mgr. Mangers, som sto som skolens beskytter. G. B.

Farvellet: Gerbard og Eva Bungerfeldt.

I feltene, fra v.: Har pastoren fått et vrient spørsmål...? - Cecilie Houggen fra Oslo ved siste tårn. - Det byggelige vertsfolket, sjefskokken t. v. og sommerens Utøya-bestyrrer t. b. etter endt dyst. I bakgrunnen skimtes den lyse spisesalen. - Foreleseren i ungdomsarbeide, Torfinn Juell, sittende t. b. Med solbriller, Erling Tiedemann, K.bavn, den evige humorist ved denne og tidligere lederskoler.

Fotos: Per Waagø.

Skipsfører Jørgen S. Taxt

Skipsfører Jørgen S. Taxt, Oslo, døde plutselig 17. august i sitt hjem etter at han kort før var vendt tilbake fra et opphold på Vor Frue Hospital. Et slagtilfelle hadde brakt ham dit, og klar over alvorret ba han straks ved innleggelsen om å få motta de siste sakramenter. Imidlertid kom han gjennom krisen, men det skulle altså vise seg at oppbruddets time var nær, selv om det kom uventet for hans nær-

meste — tre dager før han ville kunnet feire sin 75-års fødselsdag.

Skipsfører Taxt var født i Arendal 20. august 1879 og han bar sin kjærlighet til fødebyen og Sørlandet både i sitt sprog og i sitt lynne. Men det var i Bergen at han i sin tidlige manndom fant veien til Moderkirken, der han ble opptatt av pastor Swietlik. Sammen med sin hustru formet han et ekte katolsk hjem, der sønnflokkene vokste opp i den tro som for ham var blitt det sanne adelskap. Vakkert tegnet sogneprest Notenboom denne staute, bramfrie katolske manns bilde ved sørgegudstjenesten: «Den kjære avdøde som vi i dag følger til graven, var et hjertensgodt menneske, en *hjemmets* mann selv om han i nesten femti år hadde ferdet på sjøen, og en *kirkenes* mann som var glad i sin tro. Gud gir enhver sjel valget mellom sannhet og hvile, sier en forfatter. For vel førti år siden begynte skipsfører Taxt hvileløst å søke sannheten og Herrens Apenbaringsfest 1918 ble han opptatt i Kirken og fant hvile i sannheten. Av hele hans ferd fremgikk det tydelig at han visste hvem han trodde på. Trass i hans rungende latter var han en dyp religiøs natur, som snarere tok litt tungt på tingene. En hedersmann, som fulgte sin strenge samvittighet og gikk helt inn for det han syntes var riktig. Hans trofaste kirkebesøk var meget mer enn en plikt. Den måten han mottok sakramentene på var et eksempel for alle. I mange år har han stått på kommandobroen og ført skipet sitt trygt i havn. Ferden var ofte farefull, især under den siste verdenskrig. Først nå er han ferdig med sin siste tur, nå ligger hans livsbåt trygt for anker i evighetens havn.»

Skipsfører Taxt var i mange år medlem av St. Olavskirkens syndikat, inntil han for noen tid siden slo seg ned på Grorud og der fortsatte sitt otium. Han etterlater seg hustru og åtte sønner, hvorav som kjent to, pastorene Harald og Anton Taxt, har fulgt kallet til prester i den kirke deres far lærte dem å elske og gå inn for. De assisterte også ved requiemmessene i St. Olavs kirken 21. august, der sogneprest Notenboom ved St. Hallvard kirke, avdødes sognekirke, forrettet. Deltagelsen viste hvilken venneskare skipsfører Taxt hadde, og mange prester og ordenssøstre fulgte ham til graven, der St. Josefsforeningens fane ble senket til en siste hilsen og farvel. — R. I. P.

Gösta af Geijerstam

Forfatteren og maleren Gösta af Geijerstam døde i sitt hjem i Dale i Sunnfjord natten til 20. august, styrket med Kirkens hellige nådemidler.

Gösta af Geijerstam kom som ganske ung til Norge og ble like meget regnet som norsk forfatter som svensk. Som sønn av den kjente svenske forfatter Gustav af Geijerstam kom unge Gösta tidlig i kontakt med det litterære liv. Han har gitt ut en del underholdende bøker som utmerker seg ved levende naturskildring.

I omkring 40-års alderen gikk Geijerstam over til katolisismen, og for norske katolikker vil han kanskje være mer kjent som maler enn som forfatter. Foruten hans artikler ledsaget av egne illustrasjoner i juleheftet «Kimer I Klokker» vil hans mange vakre omslagstegninger huskes. Han har dekorert St. Josef kirke i Haugesund og Vor Frue kirke i Tromsø, og vidt kjent er hans malerier av norske helgener og den omfattende serie om Sunniva-legenden. Disse bilder vil gi Gösta af Geijerstam et blivende navn i Moderkirkens nyere annaler i Norge.

St. Olav, som i sin tid ofte nød gleden av hans dobbelte talent, sender hans etterlatte i Dale sin kondolanse og lyser fred over Gösta af Geijerstams minne. — R. I. P.

Fru Eva Bungerfeldt

Fra Stockholm mottok vi det smertelige budskap om at fru Eva Bungerfeldt like etter hjemkomsten fra Ungdomslederskolen på Utøya ble rammet av hjerneslag og sov inn, styrket med Kirkens nådemidler, morgenen 15. august. Sammen med sine to barn hadde hun fulgt sin mann, som var skolens sjef, til Norge, og hennes stille, fine og gode vesen gjorde at alle kom til å elske henne og nå dypt føler sorgen sammen med de tre for hvem hun var alt.

På bisettelsesdagen 21. aug. var en rekke av skoledeltagerne samlet til requiemmesse for henne i St. Olavs kirke i Oslo, mens Ungdomsforbundets formann, Kjell Ruyter, møtte frem til sørgehøytideligheten og gravferden i Stockholm. R.I.P.

Stiklestad 1954

Søndag 1. august opprant med strålende sol. I morgenstillheten yrte det av usedvanlig liv ved St. Olavskirken. De kom fra alle kanter, pilegrimene som ville være med til Stiklestad. Litt over kl. 7.30 satt alle 77 deltagere velplasert i tre rommelige turbusser. Forbi Nidarosdomen bar det gjennom byen og de blomstrende landsbyer som drømte i morgensolen. Glad lød valfartsalmen «Til Stiklestad, til Stiklestad» og den tradisjonelle rosenkransbønn og Olsoksalmen fulgte. I Stiklestads lyse bjørkeallé stiltes opp til prosesjon: Korsbæreren, flankert av to unge piker med det norske flagget og kirkeflagget, så Hs. Høyærv. biskop Rüdth, søstrene og menigheten, og til slutt pater Hertmann, Oslo, i fransiskanerkutte. Noe tynt, men klart steg våre valfartsalmer mot himmelen. Overalt samlet bygdens folk seg for å se på prosesjonen, og i stille ærbødighet betraktet de det fargerike bildet. Så skred vi forbi den ærverdige Stiklestad kirke hvor vi i fjor under 800 års jubileets uforglemmelige dager kunne overvære en festlig prelatmesse — den første etter reformasjonen i den gamle, katolske helligdom. Nå hørte vi allerede valfartskapellets klokkerøst kalle. Her sto vårt lille kapell og ventet i sin fagreste skrud. Lysene i de treskårne laterner var tente, blomster i de norske farger

Prestevigsel i Trondheim

Søndag 5. september vil Trondheim oppleve en sjelden begivenhet, idet Hs. Høyærv. biskop Johs. Riih på den dag vil meddele prestevigselens sakrament til en av Trøndelagens egne sønner, frater *Olav Müller*, født i Trondheim 1924.

Som flesteparten av de norske katolske prester, er også denne gangen ordinanden konvertitt. Olav Müller, som i 1942 flyktet til Sverige, ble 1945 opptatt i Kirken av dominikanerpa-

ter Vanneufville, som i krigsårene oppholdt seg i Stockholm. Etter å ha tatt del i felttoget mot tyskerne i Finnmark fra januar til fredsslutningen i 1945, tok Olav Müller artium i Trondheim 1947. Han dro så til klostret Damianum i Simpelfeld i det hollandske Limburg, der Kongregasjonen av Jesu og Maria Hjerte har sitt skolastikat. Frater Olav viet her første året til latinen og gresken, og trådte så inn som novise ved kongregasjonens kloster i Burg Brohl i Tyskland. Siden 1949 har han studert filosofi og teologi ved skolastikatet i Damianum. I august i fjor mottok han subdiakonavgivelsen i Trondheim og diakonatavgivelsen i september samme år i Damianum, hvor han etter sin prestevigsel skal fortsette teologstudiet ennu et år.

Vi ønsker vårt kirkelige nabodistrikt til lykke med sin nye prest, og ham selv vil vi støtte ved vår forbønn i den siste alvorlige forberedelsen på veien til alterets fot.

prydet alteret, messeklærne var lagt ut. Det er alltid med en underlig følelse en skrider inn i denne vår lille helligdom!

Benkene fyltes fort, og mange trengte på utenfor, mens biskopen etter stille bønn iførte seg messeklærne — den første trønderbisp etter reformasjonen som skulle til å selegere her på Stiklestad, Norges historisk sett mest betydningsfulle sted. Orglet innledet introitus «Gaudemus», og sangen ble fulltonende, hele forsamlingen sang begeistret med i den VIII. koralmesse. Særlig gripende for oss alle virket den gamle Olavssekvensen som er et klenod av både dikt- og tonekunst og forteller kort og presist om Hellig Olavs kamp og seirende heltedød.

Biskopens preken ble en opplevelse for alle. (Redaksjonen har sikret seg manuskriptet for senere publikasjon.)

Jublende satte «Credo» inn og ljomet gjennom kapellet, utover den fullsatte plassen og like ned i dalen. Så kom det store øyeblikk da Kristus selv i Sakramentet kom til stede på alteret, og de mange kunne gå frem og motta Hvite Krist, som hadde vært Hellig Olavs hele livsinnhold. Til avslutning ble sunget «Gud signe vårt dyre fedreland» — alle syv versene til ende.

Langsomt tømtes kapellet. Det var liksom nølende vi gikk ut av høytidsstemningen. Men vi bar den med oss. Ute var strålende sol. Hver lille gruppe fant seg en fredelig plass ved kapellet, pakket ut nisten og nød rasttiden. Men så var det jo så meget å se: Olavstøtten på høyden (her skal skuret ha stått hvor kongens lik ble båret inn

etter slaget), der valfarere bølget att og fram hele dagen, plassen i en dalsenkning hvor etter sigende Hellig Olav utåndet, og så den vakre, gamle Stiklestad kirke fra 1150-årene med alle de minner som er så dyrebare for et norsk og katolsk hjerte. — Bygden har all ære av den pietetsfulle måten den vedlikeholder kirken på. Her kan vi følge de gamle korsveistasjonene — oljemalerier av rørende naivitet, men også en sprudlende vitalitet. Der står den vidunderlige døpefonten hvor slekter har vært «kristnet» helt fra middelalderens dager. Det er fremdeles den sanne og eneste dyp som fører alle til kirkens sjel. Alf Rolfsens vakre fresker i koret skildrer Hellig Olavs liv og martyrdød. Alteret er dekket med en herlig duk, utført i møysommelig håndarbeid som bærer innskriften fra Olavssekvensen: «Lux illuxit lætabunda. Lux illustris, lux jucunda.» Det gleder oss i vårt innerste hjerte at tradisjonene står så høyt i ære her.

Hans Høyærverdighet biskopen var utrettelig hele dagen. Han talte med alle, ordnet med alt, var overalt å se — inntil han som æresgjest ble ført med til en middag som var arrangert for ensemblet ved festskuespillet samme dag.

Etter andakten kl. 16 fant vi oss gode plasser til sagaspillet «Føre slaget». Allerede ved dets urpremiere hadde man preget ordet «Hele Norge på Stiklestad» på grunn av folkemassene som var strømmet til. Men det kulminerte vel allikevel på søndag. Henimot 9 000 mennesker var samlet på tribunene. Spillet forfatter var Olav Gullvåg, regissør Trygve Nørve. De fremste rollene var besatt av skuespillere, de andre av amatører. Alle skilte seg glimrende fra sin oppgave. Stykket behandler den historiske kvelden «føre slaget» da kong Olav søkte natterast hos bonden på Sul. Som ved et trylleslag ble vi vitner til noe som hendte for 924 år siden. Fargerike bilder rullet seg opp for tilskuernes øyne: folkedansene, kongens og ridernes prakt, skaldens høvskhet, brytningen mellom gammel og ny tid, de råbarkede soldaters krigsglede, kirkens biskop, munk og korgutter (som nok alle spilte en aldeles stum rolle), og kong Olavs liksom avklarte vesen i mildhet og strenghet, hengivelse i Guds vilje og mandige jevnhet — alt virket sterkt og talende på det trollbundne publikum i disse historiske omgivelser. Naturen tilpasset seg liksom handlingen — det kveldet langsomt i de mektige granskogene rundt om, himmelen skiftet fra blå til fiolett og orange, solen døde bort bakom trærne. Sagaspillet hadde sikkert sin store misjon, historisk, men også religiøst sett. Også dette spillet var en god preken for den som hadde ører å høre med.

Nesten båret av folkemassene ruslet vi nedover, sa et siste farvel til kapellet på berget og kirken i dalen. Nå kunne vi synge «Fra Stiklestad til Nidarosdomens tårn i det fjerne — leder lik en himmelstjerne — fra Stiklestad til Nidaros.»

I Trondheim fikk domen og St. Olavskirken et hjertelig godnatt, og hjemover gikk det, hver til sitt. Alle var enige om at denne Stiklestad-dag hadde grenset til det fullkomne, at vi alle skyldte vår høyærverdige biskop en hjertelig og dyp takk for at han hadde båret hele dagens byrde og hete for oss alle, og at det var en meget heldig tanke å henlegge valfarten på en søndag slik at så mange flere kunne være med. Det eneste vi savnet var våre trosfeller fra syd og nord som vi så gjerne ville hatt med oss. Men husk: Neste år er det et jubileumsår igjen — 925 års jubileum for vår store helgenkonges martyrdød på Stiklestad. Derfor: Innstill dere allerede nå på Stiklestad-ferden 1955!

Sunniva.

B L I K K — P Å T I D E N

■ Lektor Olav Paus Grunt har i et nylig nr. (6) av «Samtiden» skrevet en fortreffelig artikkel om «Grunntrekk i Graham Greene's fortellerkunst». Han analyserer denne diktningens tematiske egenart og rikdom og fastslår at

«Greene har alltid vært kristen, selv før han — for øvrig i unge år — gikk over til katolisismen. Når han som et følsomt og ensomt skolebarn streifet om alene på kostskolen der hans far var rektor, og følte seg i et grenseland mellom to verdener, like fremmed i skoleatmosfæren på den ene side av muren som i rektorboligen hos foreldrene, kunne han plutselig overfallens av en følelse av Guds umiddelbare nærvær. Tidlig følte han også Helvetes virkelighet. «En begynte å tro på himmelen fordi en trodde på helvete, men lenge var det bare helvete en kunne forestille seg som noe tydelig hjemmekjent,» skriver han et sted.»

Her rører lektor Paus Grunt utvilsomt ved en av de grunnleggende intuisjoner som har gjort at Greene i en så slående grad har fått vår tids mennesker engasjert i problemet om menneskets overnaturlige skjebne.

■ Oslo Indremisjons velredigerte organ «Vår Kirke» har i den senere tid åpenbart fått den katolske kulturbredden i vrangstrupen.

«Vi tror ofte her på berget at vår kirke er trangsynt og ubehøvlet, mens katolikken derimot er kultiverte og tolerante menesker som man trygt kan omgås uten å risikere plumpe mislyder slik som på bedehuset,» skriver bladet, åpenbart i særdeles dårlig humør. Det siterer som et ikke særlig velvalgt eksempel på katolsk kultursneverhet et dikt av Paul Claudel som ganske visst tar temmelig hardhendt på den franske vantroens profeter: Voltaire, Renan, Michelet og Hugo.

Nå er dette i større eller mindre grad fornektelse av kristendommen hvis oppfatning pastor Tschudi nok avviser på samme premisser som Claudels. Dessverre har Sven Stolpe's omtrentlige oversettelse av sistnevnte forledet «Vår Kirke» til å tro at Claudel i sitt dikt fastslår bokstavelig talt disse fire herrers *fortapelse*, hvilket ville være uhyrlig, også fra katolsk synspunkt. Så griper vi da, fulle av mistanke, Claudel's «Cinq Grandes Odes» i bokhyllen, og slår opp på «Magnificat» som sitatet er hentet fra. Jo, ganske riktig, «Vår Kirke» burde ha gått hen og gjort likeså:

«Restez avec moi, Seigneur, parce que le soir approche
et ne m'abandonnez pas!
Ne me perdez point avec les Voltaire, et les Renan, et les
Michelet et les Hugo, et tous les autres infâmes!»
Hvilket er utlagt:
«Bli hos meg, Herre, for aftenen kommer nær,
og forlat meg ikke!
La meg ikke gå til grunne sammen med Voltaire og Renan,
med Michelet og Hugo og alle de andre skjendige!»

«Infâme» betyr for det første ikke fordømt eller forlapt. Og her er det nok dessuten i Claudel's tankegang en direkte replikk til Voltaire's berømte ord om Kirken: «Ecrasez l'infâme! - Knus den skjendige.» Mon tro om ikke «Vår Kirke», Claudel og vi, ihvertfall så langt, stort sett er enige?

■ I «Spektrum» (nr. 2, 1954) tar Barthold A. Butenschøn i en artikkel med tenner og klør («Mennesker og systemer») for seg blant annet kulturradikalernes tragikomiske endelikt i mett og illusjonsløs spissborgerlighet. Der var en tid da parolen het: «Ned med alteret, tronen og pengesekken.» Den er langt borte:

«Helge Krog taler med patos. Han er den aldrende som ser sin ungdoms fagre drømmer forrådt. Det faller ham ikke inn at det kanskje var drømmen som ikke holdt mål, når den ble konfrontert med virkeligheten. Det som er skjedd herhjemme er jo det at Krogs tidligere meningsfeller fant sin plass i samfunnet, fikk sentrale stillinger der. De var med, hver på sin post, å forme samfunnet, men samtidig ble de selv omformet gjennom de mennesker de møtte og de erfaringer de gjorde i de tusen praktiske saker som de var med å løse. Og slik ble systemet tillempet virkeligheten. Men Krog ble stående utenfor. Hans isolasjon, hans elfenbenstårn og — unnskyld — hans suverene dovenskap sparte ham for kampen med virkeligheten. Og slik er han blitt den ensomme ridder av systemet.»

Fr. Candidus.

PORSGRUNN

Trefoldighets søndag i år hadde ungdomslaget innbudt menigheten til samling på konsul Wrights eiendom Mule-Varde i Nystrand som var stilt til disposisjon.

Kl. 11 var det sangmesse med preken av fransiskanerpater Arno. Det var svært mange av menigheten, særlig av de unge som bivånet denne messe. Flere av de eldre hadde nok syntes at været var svært usikkert og foretrakk derfor å bivåne den tidlige morgenmesse i kirken. Det var atskilkelig av bygdens folk som også var møtt frem, og det hele ble en meget høytidelig stund. Rammen om gudstjenesten var vakker, og de vakre salmemelodier virket sterkt.

På slutten av messen begynte regnet å styrte ned og pater Arno måtte fullføre messen, dekket av en paraply!

Været gjorde jo en del til at meget av det friluftssamvær man hadde regnet med uteble. Men en rekke barneleker ble da avvirket under stor jubel. Det var ungdomslagets formann Johs. Moen og Arne Kittilsen som sto for dette arrangement.

Dagen var alt tatt i betraktning, meget vellykket og man kan nok regne med at det ikke blir siste gang ungdomslaget setter seg i spissen for den slags arrangementer.

Søndag 1. august, høytideligholdelsen av Olsok, ble også en av de større dager i menighetens historie. Den dag hadde menigheten innbudt alle flyktningebarn som nå har et 3 måneders ferieopphold hos norske i Telemark. Det var både tsjekkiske, spanske og tyske barn. De ble innbudt sammen med sine pleieforeldre til å overvære høymessen og til å delta i en sammenkomst i foreningslokalet etterpå.

Da gudstjenesten begynte var kirken fullt besatt. For at gudstjenesten ikke skulle vare for lenge ble «høymessen» lest som en stille messe, mens «Kyrie», «Sanctus», «Benedictus» og «Agnus» etter en av Griesbachers mange flerstemte messer ble sunget meget vakkert av kirkekoret. For øvrig var det norske salmer.

Denne form for å feire messen er ikke ualminnelig mange steder i utlandet og har i en rekke år vært benyttet 17 mai i Porsgrunn der nemlig en «høymesse» i Vor Frue kirke går inn som et fast ledd i det offisielle program for 17. mai feiringen.

Pater Arno holdt en meget god Olsokpreken hvori han bl. a. omtalte at kristendommens komme til vårt land brakte med seg respekten for livet og det menneskelige individ. Var verden mer gjennomsyret av denne ånd i dag, ville vi ikke ha så megen ufred. Det er denne ånd som er drivkraften i vårt flyktningearbeid og som gjør at norske hjem åpner sine dører for flyktningebarn og behandler dem som sine egne.

Etter gudstjenesten ble alle bevertet i foreningslokalet — og så var det barneleker i skolegården.

«Telemark Arbeiderblad» brakte den 2. august en utmerket billedreportasje og roste Vor Frue menighet og ga dem som hadde fått i stand tilstelningen full honnør for tiltaket.

For en rekke år siden hadde vi her hjemme et stensilert lite blad som het «Familia», og navnet alene skulle kunne fortelle dem som ikke fikk lære det å kjenne hvilket stoff det brakte sine lesere. For dem som derimot fikk bladet i sine hender og høstet glede og nytte av det gode og aktuelle familiestoffet der, har det sikkert vært et savn siden det opphørte å komme. Imidlertid kan vi fortelle at «Familia» er dukket opp igjen i dansk utgave og i samme format og rimelige utstyr.

St. Olav har mottatt noen eksemplarer av siste nummer, som vi gjerne på henvendelse formidler videre til interesserte. Et slikt spesialorgan vil alltid ha vanskelige levekår dersom det skulle begrense seg til bare ett av de nordiske land. Men ved å samles om det på internordisk basis skulle det lett kunne være levedyktig. Våre katolske familier, særlig de yngre, trenger et slikt forum og den kontakt det gir. Hvorfor så ikke stifte bekjentskap med det nye «Familia» like godt med en gang?

UTLANDET:

VATIKANET

Paven har tatt opphold i Castel Gandolfo.

Den 31. juli forlot Pave Pius XII Vatikanet for å ta opphold i den pavelige sommerresidens i Castel Gandolfo. Ved ankomsten til Castel Gandolfo ble Paven mottatt av borgermesteren dr. *Marcell Costa* og sognepresten *Dino Sella* i spissen for innbyggerne i den lille Albanerby som alltid med stor forventning ser hen til Pavens ankomst.

Tre nye salgkåringer og høytidelig proklamasjon av Festen for himmeldronningen.

Tre nye salgkåringer vil ytterligere finne sted for Maria-året går over i historien. Det dreier seg om en søster av De fransiskanske misjonsøstres kongregasjon, *Maria Assunta Palotte*, som døde i China i 1905, benediktinerpateren *Placidus* som døde i Italia i 1915 og grunnleggeren av Søstrene av Forsynet fra Portieux, *Jean Martin Moye*, som døde i slutten av det 18. århundre.

Et nytt høydepunkt i Maria-året blir 3-års dagen for proklamasjonen av dogmet om Marias opptagelse i himmelen. På denne dag — Allehelgensdag — vil Paven proklamere Festen for Maria Himmeldronningen og lese festens første messe i Peterskirken.

Også Dominikanerordenens prokurator-general avgått ved døden.

I forrige nummer av «St. Olav» braktes det triste budskap at Dominikanerordenens generalsuperior, *Emanuel Suarez*, var omkommet ved en trafikkulykke i Syd-Frankrike. Nå meldes det fra Rom at også ordenens prokurator-general, pater *Paul Augustine Skehan*, plutselig er avgått ved døden.

Pater Skehan var amerikaner og hadde vært prokurator-general siden oktober 1946. Inntil da hadde han fra 1932 dosert kanonisk rett ved universitetene i Fribourg i Sveits, i Rom og Washington. Han var en av grunnleggerne og redaktør av *The Thomist*. Han ble 54 år gammel.

De apostoliske brev fra 1846 og til i dag stillet til rådighet for historieforskningen.

De apostoliske brev fra 1846 og til vår egen tid er av Pave Pius XII stillet til rådighet for den historiske forsk-

Oslo-barnas feriekoloni «Persbråten»

Vi vil hermed takke alle bidragsytere hjertelig for hjelpen til driften av barnas feriekoloni på feriehemmet «Persbråten». Det var et stort antall barn som har vært med dette år, og selv om været kunne ha vært bedre, var det ingen sure ansikter å se. Tvertom, barna stortrivdes i den gode luften på Hadeland. En særlig takk til St. Josephssøstrene for stell og strev.

f. OSLO KATOLSKE MENIGHETSPLEIE
F. J. Fishedick. P. Th. Notenboom.

ning. Det dreier seg om 3 000 bind som hittil har vært oppbevart i Vatikanets hemmelige arkiv.

Det internasjonale caritas tredje generalforsamling.

Det internasjonale caritas som er Kirkens verdensomspennende hjelpeorganisasjon, holder sin tredje generalforsamling i Rom i tiden fra den 2.—8. desember. På generalforsamlingen vil følgende emner bli behandlet: «Den kristne nestekjærlighets teologi» og «Kirkens karitative arbeide i det moderne samfunn».

Jesuitterordenen teller 32 000 medlemmer.

Jesuitterordenens hovedsete i Rom har sendt ut en statistikk som viser at ordenen i dag teller 32 000 medlemmer, fordelt på 67 nasjoner. Ordenen er inndelt i 57 provinser og vise-provinser og har 87 novisiatus. 5 463 jesuitter virker som misjonærer i 46 forskjellige misjonsområder, hvorav 11 er kinesiske og i dag under kommunistisk styre. Ordenen driver 276 middelskoler, 132 høyere skoler og universiteter, hvorav 37 store og 30 mindre seminarer til utdanning av verdensprester.

Den nye direktør for Vatikanets kunstsamlinger.

Pave Pius XII har utnevnt professor *Filippo Magni* til midlertidig direktør for Vatikanets kunstsamlinger etter baron *Nogara* som døde i begynnelsen av dette år. Den nye direktør har i mange år vært baron *Nogaras* nærmeste medarbeider. I fjor høst besøkte han Oslo som Den norsk-italienske forening, «Amici dell' Italia»s gjest.

Finnlands sendemann mottatt i audiens.

Av de nordiske land er det bare Finland som har innsett nytten av å være diplomatisk representert ved Den hellige stol. Det er ingen tilfeldighet. Finnlands historie har gitt det finske folk en realpolitisk innstilling de øvrige nordiske folk har grunn til å misunne det.

Diplomatiske forbindelser mellom Finland og Den hellige stol ble opprettet i 1939. I de senere år har Finland vært representert ved en chargé d'affaires. Den finske regjering har nå for tredje gang utnevnt en minister til sin diplomatiske representant i Vatikanet. Denne nye minister, *Helge von Knorring*, ble nylig mottatt av Pave Pius XII i audiens. Paven ga under audiensen uttrykk for sine varmeste ønsker for den finske regjering og det finske folk.

BELGIA

Liberalernes kamp mot de katolske skoler skal føres videre.

I et hyrdebrev har biskopen av Bruges tatt opp motsetningsforholdet mellom Statens «nøytrale» skoler og den konfesjonelle skole og peker på at en truende skolekamp er i anmarsj i Belgia. Farene ved den «nøytrale» skole er åpenbare og ubestridelige, heter det i biskopens hyrdebrev. Denne skoletype vil aldri kunne formidle den kristen dannelse og utvikling i egentlig forstand. De som stadig påstår at denne skole er «nøytral» bør man spørre om, hvorfor den så intenst forsvares av Kirkens fiender. Årsaken til denne kamp er, fremholder biskopen, at man ved hjelp av den «nøytrale» skole for folkets og Statens midler vil rokke familiens fundamentale rettigheter og lamme Kirkens innflytelse.

BRASIL

Lederen av Jugoslavias handelsdelegasjon til Syd-Amerika forlanges hjemsendt.

Kommuniststyret i Jugoslavia har sendt en handelsdelegasjon til Syd-Amerika under ledelse av *Jakov Blasjevitsj* som var anklager i skinprosess mot kardinal *Stepinac*. At nettopp denne herre ble valgt til leder for delegasjonen har vakt voldsom oppsikt i Syd-Amerika. Det katolske dagblad i Rio de Janeiro slutter seg til de sterke protester som er kommet til uttrykk i den syd-amerikanske presse og avslutter sin protestartikkel med følgende velvalgte henstilling: Vend tilbake til Jugoslavia! Utnevnelsen betraktes ikke bare som en provokasjon av den katolske befolkning; det er likefrem usmakelig at en slik person er blitt utnevnt til leder av en handelsdelegasjon til katolske land. Besøket har resultert i en boikottbevegelse av jugoslaviske varer i Syd-Amerika!

Katolikker i mange land har meget å lære av dette. Hadde de ved forskjellige anledninger opptrådte likeså besluttomt, ville trossfellene bak jerntetnet ikke bare blitt oppmuntret i sin standhaftighet, men etter all sannsynlighet fått en mildere medfart.

CANADA

Permanent konferanse for religiøse ordener.

Canada er det tredje land som har grunnlagt en Nasjonal Konferanse på permanent grunnlag av ordensfolk. De to andre land som har gjort det samme, er Spania og Portugal. Om lag 60 000 kanadiske prester, munk og nonner vil være representert gjennom denne konferanse. Vedtaket ble fattet på en fem dagers kongress av ordensfolk som ble holdt i Montreal i slutten av juli under ledelse av prefekten for kongregasjonen for religiøse ordener, kardinal *Valerio Valeri*.

Flere hundre tusen pilegrimer til Mariansk kongress.

Flere hundre tusen pilegrimer fra Canada og De forente stater hadde den 5. august innfunnet seg i landsbyen Cap de la Madeleine i Quebec for å delta i Den nasjonale, kanadiske, marianske kongress som ble avsluttet den 15. august med Festen for Marias opptagelse.

DE FORENTE STATER

Kirkenes Verdensråds møte i Evanston.

Den 15. august møttes nærmere 2 000 representanter fra godt og vel et hundre og femti protestantiske kirkesamfunn til Kirkenes Verdensråds kongress i Evanston som er en forstad til Chicago. Emnet for drøftelsene er «Kristus — verdens håp». Av prinsipielle grunner kan Den katolske kirke ikke ta del i slike møter, men i motsetning til tidligere var det denne gang heller ikke representert ved s.k. observatører.

Kongressen ble åpnet under en viss mislyd, idet det fra forskjellige hold i De forente stater ble tatt til orde mot at Utenriksdepartementet i Washington hadde gitt innreisetilatelsetil til 11 protestantiske geistlige fra Ungarn og Tsjekkoslovakia. Man hevdet at disse elleve neppe hadde fått forlate sine land om de ikke hadde vært «100 % regjeringstro», og advarte mot disse «falske kirkemenn», hvis åpenbare oppgave det var «å spre kommunistisk fredspropaganda, å hindre dannelsen av en felles front av katolikker, protestanter og jøder mot kommunismen samt å forsøke å skape en sammenslutning av alle ortodokse kirker ved kongressens hjelp». De skal, heter det, ha forsøkt å innbilde kongressens deltagere at det hersker religionsfrihet i Sovjets lydstat og være forpliktet til å fremholde for sine landsmenn, når de er vendt tilbake at det amerikanske folk er enig med de kommunistiske regjeringer.

Sterk stigning i søkningen til gudstjenestene.

Tallet på kirkebesøkende i De forente stater er ifølge en

statistikk som er offentliggjort av Gallup-instituttet, steget med 9 millioner i løpet av de siste fire år. Fremgangen har særlig funnet sted i aldersgruppen fra 30—40 år.

EIRE

Newman-universitetets hundreårs jubileum.

Feiringen av hundreårs jubileet til Det katolske universitet i Dublin som ble åpnet med den senere kardinal *Newman* som rektor, tok til den 18. juli med høytidelig messe i universitetets kapell i nærvær av Den irske kirkes primas, erkebiskopen av Armagh, kardinal *Dalton*. Den pavelige nuntius, erkebiskop *O'Hara* som er utnevnt til apostolisk delegat i London, var også til stede sammen med 15 medlemmer av det irske hierarki. Blant andre tilstedeværende så man den irske president *O. Kelly*, statsministeren *Costello* og medlemmer av regjeringen og det diplomatiske korps. Dessuten representanter for over 50 universiteter, blant dem universitetene i Cambridge og Oxford, Angelicum og Gregorianum, universitetene i Louvain, Fribourg, Bonn og Uppsala. *De Valera* møtte som kansler for det irske statsuniversitetet. Erkebiskopen av Dublin som i dag er det jubilerende universitets rektor, holdt festprekenen.

ENGLAND

Malteser-ordenen som forvalter av de hellige steder i og utenfor Jerusalem?

London-avisen *Times* foreslo for noen tid siden at forvaltningen av de hellige steder i og utenfor Jerusalem skulle overdras til Malteserordenen. Avisen understreket i denne forbindelse at ordenen er en organisasjon av nøytral karakter, og at den er bedre kvalifisert enn noen annen institusjon til å verne om de hellige steder i Det hellige land og til å sikre troende fra hele verden uhindret adgang til disse steder.

Eksempel til etterfølgelse.

I Birmingham har katolske avisselgere grunnlagt et gilde, hvis medlemmer har forpliktet seg til å arbeide for utbredelsen av den katolske presse og å bekjempe sensasjons- og smusspressen. Begge oppgaver vil utvilsomt gi dem mer enn nok å bestille.

«Gi Attlee klar beskjed!»

Det katolske kampskrift *The Sword of the Spirit* som utgis av Den katolske aksjon i London, protesterer på det kraftigste mot den Labour-delegasjon som under mr. *Attlee's*

DRAMMEN		
VI VENTER PÅ DERES KONTINGENT!	½ Tyri Fabrikker Drammen TYRILYS leveres i alle størrelser og typer	
Norløffs Jernvarefabrikk Drammen - Tlf. 2085	 L. JAHN LARSEN Elektrisk & Radio	PT. PEDERSEN & BERG A/S Farvehandel - Kjemikalier Parfumeri. Spør oss. Etabl. 1883 Drammen Tlf. 2185
 ATHORESEN ETABL. 1683 KOLONIALFORRETNING Tlf. 2659	Gustav Thielemann Pølse- og hermetikkfabrikk DRAMMEN	
GUSTAV BÖHM & SØN A/S Bakeri og Konditori Drammen	<i>Alltid først med det siste...!</i> Shookildsen's Utstyrsvare- og manufaktur, Drammen	

og mr. *Bevan's* ledelse for tiden besøker det røde China og som på gjennomreisen i Moskva festet stort sammen med de kommunistiske makthavere der. Kampskriftet minner om de store og blodige ofre for forfølgelsen av Den katolske kirke i China og oppfordrer Englands katolikker til skriftlig å fortelle mr. Attlee hva de mener om denne hans reise.

FRANKRIKE

1.5 millioner pilegrimer til Lourdes i årets første fem måneder.

Fra hele verden er det i årets fem første måneder strømmet 1.5 millioner pilegrimer til Lourdes. Dette er rekord. I det samme tidsrom ble det lest 50 000 messer i Grotten og Basilikaen.

JAPAN

Fredskirken i Hiroshima innviet.

Den 6. august, på niårs dagen for Hiroshimas utslettelse med en atombombe som i løpet av noen sekunder drepte 60 000 mennesker, tilføyet 80 000 menesker alvorlige brann-

sår og gjorde 100 000 menesker husville, ble Fredskirken i Hiroshima innviet av biskopen av Nagasaki til Guds mors optagelse i himmelen. Kirken er reist med bidrag fra katolikker verden over. Amerikanske nonner av Den evige tilbedelses orden begynte den bønn som aldri skal opphøre, for verdens fred i en stille krypt ved et av Kirkens fire altere. Om ettermiddagen forrettet den apostoliske internuntius, mgr. *Maximilian v. Fürstenberg*, messen for alle de millioner i alle land som ble den annen verdenskrigs ofre, innbefattet de 120 000 hvis navn er forseglet i Hiroshimas eget atombombemnesmerke som er reist bare et par kilometer fra Fredskirken.

Blant de tilstedeværende var den tyske jesuitt, pater *Hugo Lassalle*, som da bomben falt, befant seg i en gammel tysk kirke av tre som sto på det sted, hvor den nye kirke er reist. Pateren selv ble alvorlig såret.

Om kirkens tilblivelse kan følgende fortelles: Pater Lasalle og hans ordensbror, pater *Cieslik*, som også ble tilføyet alvorlige skader av atombomben, slo seg så snart forholdene tillot det, ned i et skur av bord på det sted hvor deres tidligere kirke hadde stått, for å hellige seg nestekjær-

KRISTIANSAND		
<p>ALT I BLOMSTER Dana Blomsterforretning Dr.gt. 53 - Tlf. 1192</p>	<p>BYENS beste KAFFE KAFFEMØLLEN Tlf. 1182 - Markensgt. 39 Kristiansand S.</p>	<p>GUNDER STRØMME Kolonialforretning Forsøk vår gode kaffe Tlf. 2755 Kristiansand S.</p>
<p><i>S. Hennig Olsen</i> Etablert 1924 KRISTIANSAND S Sjokolade - Frukt - Tobakker Iskremfabrikk</p>	<p>TOBIAS LORJUSSENS ESTF. OLE MOE Tollbodgt. 2 - Kristiansand S.</p>	
	<p>A. KRUSE SMITH Entreprenørforretning KRISTIANSAND S</p>	
<p>SØRLANDS MARGARIN A/L Kristiansand S. Sørlands Margarin A/L Kr sand. S.</p>	<p><i>W. Nørgaard Jensen</i> FRUKT- OG GRØNNSAKEFORRETNING</p>	
	<p>Kjøp hos våre annonsører</p>	<p>Telefon 281 Skippergt. 41 EMIL SYVERTSEN Skotøyforretning Eldste forretning i bransjen Etabl. 1870 Kristiansand S.</p>
<p>BIRYING BOKHANDLEN i Sparebankbygningen Kristiansand S.</p>	<p>HALVARD THORSEN A/S Aut. Rørleggerforretning Kr. 4gt. 17 - Kristiansand S.</p>	<p>FORRETNINGEN FOR TAPET OG KUNST ARTIKLER Kristiansand S. Kongensgt. vis a vis St. Josefs hospital Telefon 3930</p>
<p>BLIKKENSLAGER GÜNTHER Tlf. 2685 Kristiansand S.</p>	<p>HEISFABRIKK Brødrene Reber Vikeland st. Sørlandet</p>	<p>SIGURD SØRENSEN Begravelsesbyrå Holbergsgt. 15</p>

STAVANGER		
OLAF L. MÜLLER Sykeartikler Drogeri og Parfymeri Stavanger	OPTIKUS L. ROSENDORF Spesialforretning Stavanger	Alt for kirkegårder TH. VAALAND , kirkegårdsforretning Korsgt 46 - Stavanger
F. OHM Snekkerforretning Dører - Vinduer - Trapper Stavanger	SENGEUTSTYR OG HVITEVARER J. F. MARNBURG A/S Stavanger	STAVANGER PLISSEFORRETNING Kjoler Bluser Undertøy
STAVANGER LIKKISTEFABRIKK JACOB O. SKRETTING Tif. 20 433	TEKNISK BUREAU A/S Stavanger Tif. 27 030	HELGE HELGESEN Slakterforretning Pedersgt. 7 Tif. 22919
R. ELVIGS GLASSKUNSTINDUSTRI A/S Alt i glass Bygningsglassmester	JOHAN JOHNSEN & SØNNER Blikk og Kobberslagerforretning Tif. 23 438	

ARENDAAL

THS. LØVOLD Grunnl. 1886 - Tif. 1173, 1495 Maling - Tau - Duk - Koster og børster - Skibsrekvisita - Malerverker Engros og en detalj		ER DERES KONTINGENT FORFALLEN?
<i>Joachim Larsen</i> Manufaktur og Utstysforretning Tif. 1081 - Etabl. 1872		ARENDAALS LIKKISTEFORRETNING Tif. 1765 Boligtlf. 1865
Adel Ellefsen Aut. Installasjonsforretning Tif. 1756 - Arendal - Tif. 1756		
ARGUS MARGARINFABRIKK Arendal - Tif. 2010 MORS MARGARIN - utmerket til smørbrød og all slags matlagning.	SHELL — ARENDAL Tif. kontor 2013 Anleggstlf. 1848	B. MØRLANDS EFTF. Tif. 2802 Skotøy og ortopediske innlegg Tilpassing gratis
BRØDRENE PETERSEN Skomakerforretning Arendal	J. E. Skjoldhammer Arendal Tif. 1262	BYGGMESTER HANS NILSEN Nesset 362 Arendal
ARENDAALS FARVEHANDEL Tif. 1460 - 1680 Engros - En detalj	ALEX ANDERSEN Alt i kjøtt og pølsevarer Tif. 1308	WILLIAM E. SØRENSEN Jernvarer og Kjøkkenutstyr Tif. 1709
HJELM EMANUELSEN A/S Møbelforretning Langbryggen Arendal	VIOLA - BLOMSTER Medlem av N.B.T. Arendal Tif. 1541	ARENDAALS RAMMEFABRIKK & KUNSTHANDEL Tapetlager

En vakker kirke...

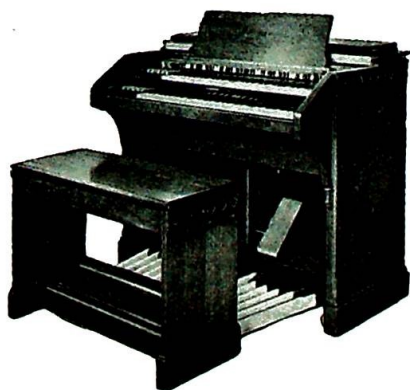

et hensiktsmessig orgel

Den vakre St. Josef kirke i Haugesund har HAMMOND KIRKEORGEL i likhet med tusenvis av katolske kirker verden over. Orglet har vært i bruk i over 2 år og menighetens tilfredshet uttrykkes av sokneprest G. Vrankens uttalelse:

«Orglet fungerer aldeles tilfredsstillende og dets mange variasjons- og nyanseringsmuligheter gjør det ypperlig egnet til bruk i den katolske liturgi.»

HAMMOND KIRKEORGEL

INGENIØR ARVID DAHM

FR. NANSENSPL. 9 . OSLO . TELEFON 426688

lighetens virke. I begynnelsen av 1946 fikk de en morgen besøk av tre høytstående buddhistiske munkene som ba på freden, i det ødelagte Hiroshima. Pater Lasalle kunne svare at han og hans ordener hadde planer om å bygge en kirke for dette formål og innvie den til Guds mor og til hennes største triumf, hennes opptagelse i himmelen. På denne måte ble idéen til Fredskirken i Hiroshima til.

Pater Lasalle tok av sted til Rom i 1946 og fremla planen for Pave Pius XII som straks ga sin velsignelse. Pateren appellerte deretter til hele verden om å være med i arbeidet for å reise kirken. Penger strømmet også inn fra De forente stater, Brasil, Argentina, Spania, Eire, Italia, Frankrike og andre land. Prins og prinsesse Takamatsus navn sto øverst på den japanske innsamlingsliste. De beløp som japanerne har gitt har hittil dekket halvparten av utgiftene ved reisingen av kirken. Japansk ungdom fra alle deler av Japan strømmet til for å stille sin arbeidskraft gratis til disposisjon. Andre gaver ble også gitt. Belgias katolikker har gitt et vakert marmoralter; byen Köln har gitt orgelet, et mesterstykk av den kjente tyske orgelbygger August Klait; tabernaklet er en gave fra byen Bonn og har følgende inskripsjon på japansk og tysk: *Av ruinene som skapt ved menneskers skyld, fremgår den oppstandnes seier og Hans fred*; de fire kirkeklokker er en gave fra byen Bochum, dopfonten en gave fra byen Aachen og korsveien en gave fra München. Hittil har kirken kostet 70 000 engelske pund, men det gjenstår ennå meget å utføre før den er helt ferdig.

Kirken representerer et fullstendig brudd med den tradisjonelle, kirkelige arkitektur, heter det i en korrespondanse. Den ble tegnet av den japanske arkitekt Togo Murano fra Osaka som i fjor vant den japanske keiserlige pris for arkitektur. Hans utkast ble valgt av de to hundre som var innkommet. Dens rektangulære linjer hever seg mot himmelen i grove mursten som understreker kirkens strenghet. Tårnet er 105 fot høyt og munner ut i et 38 fot høyt kors av kobber. På kirkens tak finnes en syv fot høy forgyldt fugl Fønix, symbolet på det som skal reises av den aske atombomben forvandlet byen til.

300 unge japanske kvinner har bedt om tillatelse til å slutte seg til nonnene i deres vedvarende bønn om fred.

JUGOSLAVIA

Overhodet for den gresk-ortodokse kirkes synode arrestert.

Den gresk-ortodokse erkebiskop av Montenegro som er overhodet for Den gresk-ortodokse kirkes synode i Jugoslavia, er satt bak lås og lukke av kommuniststyret i Jugoslavia, anklaget for å ha forberedt statsomveltning. Erkebiskopen er 71 år gammel. Prosessen mot ham vil etter alt å dømme finne sted i nær fremtid.

I katolske kretser i Jugoslavia frykter man for at denne arrestasjon vil danne opptakten til en ny arrestasjonsbølge av katolske geistlige.

ROMANIA

Biskopen av Timisoara løslatt.

Ifølge en melding i det vest-tyske *Die Presse* skal kommuniststyret i Romania ha løslatt biskopen av Timisoara, mgr. *Augustin Pacha*, og tillatt ham å vende tilbake til sitt hjemsted. Årsaken til løslatelsen skal være biskopens høye alder — han er 84 år gammel — og sterk nedsatt helbred. Biskopen «sonet» en straff på 8 års strengt fengsel for forbrytelser han aldri har begått.

SPANIA

Frimerkeserie utsendt i anledning Maria-året.

Det spanske postvesen har i anledning Maria-året sendt ut en frimerkeserie med Maria-bilder fra de mest kjente Maria-valfartssteder i Spania.

TSJEKKOSLOVAKIA

Forhåndssensur av katolske presters prekener.

Kommuniststyret har nå funnet det påkrevet å innføre forhåndssensur av de katolske presters prekener. Sensuren er lagt i politiets hender. Ifølge meldinger fra en amatørsender bak jernteppet har samtlige katolske prester fått skriftlig beskjed om dette fra det kommunistiske kontor for kirke- like saker i Praha. Geistligheten har samtidig fått beskjed om at «kontrollører» vil være til stede under alle prekener for å passe på at presten holder seg til det godkjente manuskript. Det er dette man kaller «produktiv innsats» i Sovjets lydstat.

Disse nye forholdsregler må ses i sammenheng med den nye taktikk i kampen mot Kirken det er utgått instruksjoner om fra Moskva. Kampsignalet ble nylig gitt i kommunistenes hovedorgan *Pravda* og etterfulgt av et voldsomt angrep på *Pave Pius XII* i den sovjet-russiske kringkasting. I en utendelse i første halvdel av august fremstillet «forfatteren» *Jaroslav Galan* Den hellige far som forbundsfelle til «krigshisserne» i Wall Street; Paven hadde, fremholdt Galan, allerede før sitt valg drømt om gjenoptakelsen av Det hellige romerske rike med Tyskland som den sentrale makt. Før å gjennomføre sine planer hadde han utvalgt *Hitler* allerede da denne satt i fengsel. En katolsk prest hadde ifølge den samme Gavlan bistått Hitler, da han skrev «Mein Kampf». Galan påsto også at Paven i dag støtter De forente staters bestrebelse på å gjenopprette et fascistisk Tyskland.

Man kan overhode ikke forstå at et hjernespinn som dette er mulig uten å minnes Ibsens ord om at «hvor utgangspunktet er aller galest, blir resultatet titt originalest».

TYSKLAND

Kvinnelig teolog tar katolsk teologisk doktorgrad.

I nær fremtid vil den 26 årige tidligere protestantiske teolog, frk. *Uta Heinemann* som er datter av formannen for den evangeliske generalsynode i Tyskland, ta doktorgraden i katolsk teologi ved universitetet i München. Frk. Heinemann konverterte i 1953.

UNGARN

Kommunistisk «storsinn» i skole spørsmålet: 8 katolske skoler tillatt!

Ifølge overenskomsten av den 30. august 1950 mellom Kirken og kommuniststyret i Ungarn er 8 katolske middelskoler nå «overdradd» geistlige ordenssamfunn, heter det i det kommunistiske propagandatidsskrift «Den romersk-katolske kirke i Ungarn» som utgis av kommuniststyrets kontor for kirkelige saker. Tidsskriftet fortier naturligvis at 1363 katolske skoler ble «nasjonalisert» for to år siden og dermed

falt som offer for det marxistiske undervisningssystem. Helt til 1948 besøkte 60 prosent av samtlige folke- og middelskoleelever og 80 prosent av alle lærere de katolske skoler og institutter som hovedsakelig ble ledet av ordensfolk.

VIET NAM

Misjonærene forlater ikke hjorden.

De katolske misjonærer i de områder som er avstått til det kommunistiske Viet Minh, vil forbli på sine poster, fremholdes det på ansvarlig hold i Vatikanet. Misjonærene skal redde hva reddes kan til kommunistene helt har umuliggjort utøvelsen av deres apostolat.

I en kommentar til våpenstillstandsavtalen skriver *Osservatore Romano*: «For Kirken og de troende vil kampen fortsette uten opphør over alt hvor det finnes kommunistiske regjeringer. Fortsatt vil det finnes fange- og konsentrasjonsleire, overfall og forfølgelser, myrderier og «domsfellelser». En utvidelse av den «fred» som er ensbetydende med kommunismens utbredelse, vil for Kirken bety en utvidelse av kampen.»

Katolikkenes flukt fra de avståtte områder tar man på kirkelig hold som en bekreftelse på at kirkeforfølgelsen er begynt. Man regner med at en halv millon vietnamesere vil la seg evakuere til den franske delen av Viet Nam. Den franske overkommando har sikret alle som vil evakuere sydover, fri transport.

Landets statsminister.

Ngo Dinh Diem som ble utnevnt til statsminister i Viet Nam like før festningen Dien Bien Phu falt i kommunistenes hender, er ikke bare katolikk men benediktineroblat. I januar var han trådt inn i ordenens abbedi Saint-André i Bruges i Belgia, og oppholdt seg der da han ble kalt til stillingen som Viet Nams statsminister. En av hans brødre, mgr. *Pierre Ngo Dinh Thuc*, er apostolisk vikar i Vinh-Long, enn annen bror er leder av den katolske fagbevegelse i Viet Nam mens en tredje er myrdet av Viet Minh.

FREDRIKSTAD		
BRYNILDSSENS FABRIKKER Drops og Mineralvann	FREDRIKSTAD BYGNINGS-ARTIKKELFORRETNING Byggevarer - Jernvarer Malerverer	«ASTRA», «GLOMMEN» og «FRESKO» Skofabrikk S. Galtung Sætvedt, Fredrikstad
 ALT I GLASS, PORSELEN OG STENTØY TLF. 1662 - 2062	O. Henriksens Sønner Aut. Rørleggere og Rørhandel Etabl. 1904 FREDRIKSTAD Tlf. 22 85 - 22 86	
	Chr. Hannestad BLOMSTERFORRETNING Fredrikstad Tlf. 2336 - 2936	
FREDRIKSTAD BLIK- & METALVAREFABRIK Andresen & Müller Mek. Verksted - Blikkemballasje og metallvarer av enhver slags - Jernfat i alle størrelser og for ethvert øyemed - Isenkramartikler Elektrisk og Autogensveisning Stansartikler	HELENE ANDRESEN Kjøtt- og pølsevarer Fredrikstad Tlf. 2031	EDVARDESEN & NORHEIM A/S Autorisert Installatør Radio og Elektrisk utstyr Tlf. 1220 - Fredrikstad
	 Lys - kraft - varme - kjøling Radio	BJØRNULF-FOTO-KINO Alt i foto. Utleie av kulturfilm og filmapparater. Tlf. 1921

MANDAL

<p>GERH. CHRISTENSENS SØNNER Manufakturforretning Mandal</p>	<p>ANNA SVEINDALS EFTF.'s Bokhandel Mandal</p>	<p>OLUF LOHNE Jernvarer - Bygningsartikler Rør og Sanitærartikler Mandal</p>
--	--	--

OSLO

<p>Grønlands Elektriske Forretning Aut. Installatør - Grønland 32 Tlf 68 25 60 - 68 47 79 Utfører alt elektrisk arbeide Salg av lampeutstyr, koke- og varmeapparater samt radio</p>	<p>Kjøp hos våre annonsører</p>	<p><i>Joh. Weydahl & Co</i> KAFFE og HERMETIKK engros Oslo - Centralb. 68 18 07</p>
<p><i>Melitta</i> KAFFETRAKTER gir bedre og drøyere kaffe Riktig formaling sparer kaffe Føres i ledende kaffe- og kjøkkenutstørsforretninger</p>		

HAMAR

<p>EMIL LIES BOKHANDEL Godt utvalg i bøker og papir HAMAR</p>	<p>NEBB NEBB's HAMAR-AVDELING A/S HAMAR</p>	
<p>KR. MOHN Urmaker - Optiker Hamar</p>	<p>A. BLYSTAD Skotøy og herreutstyr Torvgt. 56 - Hamar Telefon 23 506</p>	<p>A. STEEN 1854 — 1954 HAMAR</p>
<p>KNUTSTAD & HOLEN FISK OG VILT H a m a r</p>	<p>M. GRAVDAHL BOK OG PAPIRHANDEL Tlf. 1900 - Hamar</p>	<p>ARNE BORGLUND Bok- og Aksidenstrykkeri Hamar - Tlf. 23 858</p>
<p>J. ARNT JENSEN Rørleggere HAMAR</p>	<p>HAMAR FARVEHANDEL Etablert 1865 Strandgaten - Tlf. 21 015 H a m a r</p>	<p>HUGO HOFFSTEN Handelsgartneri og Blomsterforretning H a m a r</p>
<p>HAMAR GLASSMAGASIN A/S Telefon 23 056</p>	<p>O. WIİK Herreutstyr - Skotøy Ø. Torv - Hamar</p>	<p>VESTBYENS KOLONIAL Telefon 23 339 - 23 362 HAMAR</p>

OSLO

T. S. JACOBSEN

BEGRAVELSESBYRA

Ullevålsv. 1 - Oslo

Tlf. 33 23 34 - 33 22 46

Privat 41 64 78 - 69 43 72

Jens J. Andersen
OSLO - CENTRALBORD 68 34 00
Beste leverandør av
KJØTT-FLESK-PØLSEVARER

ORAS

OSLO RØRLEGGEBEDRIFT A/S

Begynn å spare —
etter disse
der kommer dager

«K L A R»

Fåes i banker over hele landet

Allslags snekkerarbeid
utføres

REIDAR MYRVOLD

Gladsvei 23, Grefsen
Tlf. 37 57 68

All slags forsikring

ANTH. B NILSEN & CO'S
ASSURANCEBUREAU A/S

Rådhusgaten 27, Oslo.

Telefon 41 01 10.

HERMAN H. RITTERS
ESKEFABRIKK

Chr. Kroghsgt. 30, Oslo
Tlf. 42 34 66

A/s Norsk Medicinsk Varehus

Pilestredet 7 - Telef. 33 43 70 - Oslo

Sykehusutstyr - Sanitetsmateriell
Brilleoptikk

G. GALLIGANI

PRYD- OG BRUKSKUNST

OSLO

^{1/5}Norsk Frø

Vi leverer alt

De trenger til Deres hage

Oslo - Stavanger - Bergen - Trondheim

KVALITETSVARER
hos
KVALITETSFIRMAER

JOHAN OLSEN & SØNNER

Murmester & Entreprenørforretning

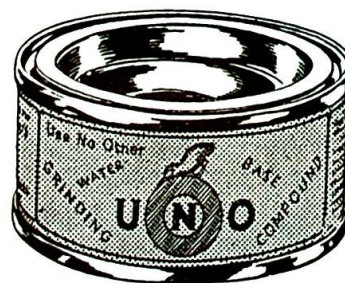
Etablert 1896

Kongensgate 17, Oslo

Telefon 42 99 90

WISBECH

ANTISBELEHAF
Majorstua - Oslo
MASKIN- OG ELEKTROTEKNISKE
FABRIKKER

Beste
og hurtigste
slipemiddel
for lager og
ventiler